



## GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.



GÖTEBORGS  
UNIVERSITET



LUNDS  
UNIVERSITET



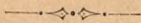
UPPSALA  
UNIVERSITET

*Handwritten:*  
Sv.

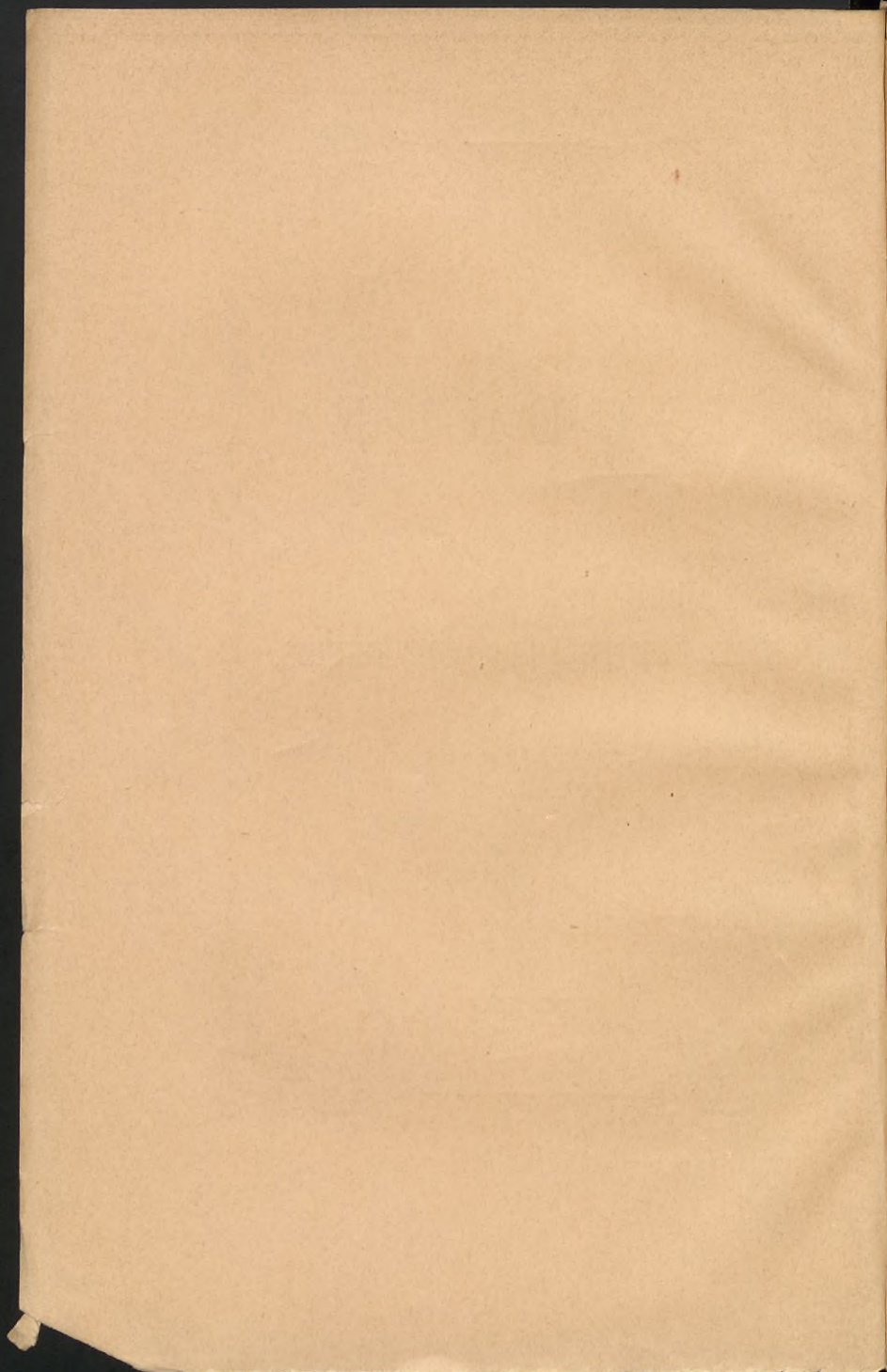
G U D R U N

ELLER

CARL DEN TOLFTES ONDA GENIUS.



STOCKHOLM.  
HENRIK LINDGREN.



# GUDRUN

ELLER

CARL DEN TOLFTES ONDA GENIUS.



STOCKHOLM  
HENRIK LINDGREN

GUDRIK

1885

ÖREBRO, BÖHLINSKA BOKTRYCKERIET, 1885.

Örebro, Bohlinska Boktryckeriet, 1885.

**F**ör några år sedan företog jag, i sällskap med ett par vänner, en sommarutflygt till Norge, detta nordiskt sköna alpland, med sina fjelltoppar, der snön aldrig smälter, sina glittrande glaciärer, sina vidsträckta snöfält med vildrenar, sina djerfva vattenfall och resliga skogar, sina tjugusendalor och sina storartadt vackra fjordar, detta Norge, hvars klippstränder under århundraden trotsat Nordsjöns eviga vågslag och tusen nordanstormar och som höjer sig ur hafvet lika majestätiskt och imponerande som på den tid då vikingarnas drakar svärmade mellan skären. Och det slägte, som befolkar detta land, tyckes ännu i dag påminna i mycket om sina förfäder; om också drakarna och vikingatågen lemnat rum för nutidens fredliga sjöfärder, om också de i folkvisorna berömda krigiska vikingabragderna efterträds af fredliga värf i fosterlandets och framåtskridandets tjenst; så hafva dock norrmännen i dalarna och vid fjordarna bevarat ur gammal kraft och frihetskänsla. Det är ett präktigt folk, högvuxet som sina tallar och starkt som små klippor. I de inre delarna af landet stöter man lika ofta på resliga, ljushåriga unga män, som på guldlockiga, blåögda tärnor, påminnande om sagans Frithiof och Ingeborg.

Uppe i Thelemarken gjorde vi bekantskap med en gammal bonde, en äkta norsk typ, vördnadsvärd och kraftfull. Hans förfäder hade varit bosatta några mil nordost om Fredrikshald. Under samspråket med den gamle, fingo vi höra de hufvudsakliga dragen af efterföljande berättelse, som gått från far till son inom familjen. En af oss frågade gubben om han sjelf trodde det vara sant. Då reste sig den gamle i hela sin längd, strök med handen genom det yfviga gråsprängda håret, blickade lugnt på den frågande och svarade allvarligt: »Min far sade aldrig en osanning!»

\* \* \*

Under förra århundradets andra årtionde upplågade krigsfacklan i nästan hela Europa. Karl den tolfte, Sveriges unge, hjeltomodige konung, upptog kampen mot Rysslands, Polens och Danmarks förenade öfvermakt, flög, likt en lysande meteor på den tidens himmel, från seger till seger, vägande väldiga rikens öden på sin värjspets. Men äfven han sjelf skulle en gång hejdas. I drabbningen vid Pultava 1709 vände sig segerlyckan. Slagen af Rysslands czar, Peter den store, flydde nu Karl till Turkiet, der han vistades lång tid och der kalabaliken i Bender kom hans namn att genljuda öfver Europa för sista gången i hans lefnad. Slutligen återvände han dock till hemlandet.

Norge hörde vid denna tid till Danmark, och som Karl, fortsättande sin krigiska bana, ville krossa sin gamle fiende dansken, hvilken åter börjat röra

på sig, så angrep han denne der han närmast nådde honom; Norge blef sålunda äfven inveckladt i kriget.

Den första underrättelsen om svenskarnes krigsrustningar mot Norge satte detta lands befolkning i liflig rörelse; från stad till stad, från fjord till fjord ilade budskapet om det tillämnade fiendtliga infallet och mången gammal norrman skyndade att nedtaga sitt rostiga vapen, för att sedan sluta sig till den skara, som skulle försvara hemmets härd.

Visserligen funnos äfven de, som mer eller mindre hemligt ställde sig på svenskarnes sida, isynnerhet i städerna, men de voro dock öfverhufvud taget få; de tordes för öfrigt icke alltför öppet visa sin böjelse för fienden, de skulle derigenom hafva ådragit sig allmänt hat och i det afseendet förstodo sig norrmännen icke på skämt.

Mesta rörelsen rådde naturligtvis i gränstrakterna; öfver allt på landsbygden stodo grupper af både män och qvinnor, ifrigt samspråkande och gestikulerande; på de större bondgårdarne hördes skratt och sång; nationalhymnen ljöd allt som oftast från entusiastiska läppar.

Så spreds från gård till gård den nyheten, att en fiskare från Idefjord, som nyligen hemkommit från en tur till södra Sverige, sagt att svenska armén redan afmarscherat för att belägra och intaga Fredrikshalds fästning, hvarefter den skulle inrycka i Norge. Denna underrättelse förorsakade ingen förskräckelse, tvärtom, man jublade öfverallt, ty nu var den pinsamma ovissheten aflägsnad, allas hjertan slog af kärlek till fosterlandet och af begär att få försvara detsamma.



»Nu kan det vara tid att återvända hem igen, Erik», sade en äldre bredaxlad man i norsk bonde-  
drägt till sin ledsagare, en högväxt ung man, under det de vandrade framåt på en af gatorna i Fredrikshald. Båda männen hade sitt hem på landsbygden några mil nordost om Fredrikshald och båda voro kraftfulla gestalter; men så högväxt den gamle än var, öfverträffades han likväl af den unge jätten, som var fullt ut ett halft hufvud högre.

»Nu veta vi nog», fortfor gubben, »nu måste vi hem för att varna männen deruppe i dalen. Och vid Gud, vårt gamla stolta Norge skall icke falla i händerna på svenskarne!»

Erik svarade ingenting, och då hans följeslagare kastade en forskande sidoblick på honom, tyckte han sig se ett spotskt leende sväfva på den unge bondens läppar. Den gamle hade redan några hårda ord på tungan, men i detta ögonblick passerade de förbi en krog, hvarifrån just nu en larmande halfrusig skara tumlade ut, hvarför gubben teg tillsvidare.

»Nej, se på vår byskrifvare!» utropade Erik hånande och pekade på en i hopen. Det var en kortväxt man med ett obehagligt pussigt ansigte; han skiljde sig nu från de andra och kom med vacklande steg rakt emot de båda männen, som han icke observerade.

Nu i sitt halfdruckna tillstånd såg han ännu obehagligare ut och hans elaka drag förvredos till ett fånigt men på samma gång listigt leende.

Den gamle bonden gick raskt fram till honom och fattade honom i axeln.

»Hvad gör du här, byskrifvare?» frågade han allvarligt och fästade en skarp blick på den lille mannens ansigte.

»Åh, för hin — är det du, Knutsen!» stammade han skrattande, när han blef varse gubben och den unge bonden. »Och din slägtinge Erik också! Nå det var präktigt att jag råkade er här — riktigt präktigt, för tusan! Hvad ha ni här att göra då? Hå? — Hvarför ha ni kommit ned till Fredrikshald? Hvasa?» Dervid stötte han den gamle förtroligt i sidan med armbågen, under det han vände sitt upphettade ansigte mot dem båda och tittade upp med ett försmädligt fnissande skratt.

»Jag tror sannerligen att du har druckit för mycket, byskrifvare», afbröt Knutsen med ovilligt rynkad panna.

»Druckit för mycket — ha, ha, ha», sade byskrifvaren skrattande och strök sig öfver ansigtet. »Ja, det är förskräckligt varmt i dag och då gör en kylande dryck så godt. Förträffligt öl derinne på krogen — och lustiga kamrater också. Hör på, ni båda — skola vi göra en titt ditin? Ett glas öl? — Hvasa? —.»

»Vi ha allvarligare saker att tänka på nu», svarade Knutsen med en sträng blick. »Man har inte tid att tänka på dryckeslag när fosterlandet sväfvat i fara. Men som sagdt, hur kan du befinna dig här, då jag trodde att du var der hemma?»

»Han har förmodligen kommit hit af samma orsak som vi, af bekymmer för fäderneslandet», inföll Erik med ett hånfullt leende och spände sin blick så skarpt på byskrifvaren, att denne måste

nedslå sina ögon. »Jag kom för ett par timmar sen att titta in i krogstugan — det fans mycket slödder derinne — och så ett par förklädda svenska officerare, som jag tyckte; de befunno sig der antagligen för att spionera på ort och ställe — kanske för att göra öfverenskommelse med någon förrädare.»

Gamle Knutsen blickade vredgad på den lille byskrifvaren, som icke kunde dölja en viss förlägenhet.

»Följer du nu med oss hem?» frågade Knutsen plötsligt och kort.

»Hem? Hvasa — ska ni redan återvända hem?» lallade byskrifvaren, som tydligen sökte undvika att direkt besvara den gjorda frågan. »Vi ha ju knappt hunnit hit! Prata inte dumheter — stanna kvar lite till — här är verkligen ett präktigt ställe!»

»Följ med oss, byskrifvare», upprepade den gamle och grep fastare tag i den lille mannens axel. Men då började byskrifvaren göra ett så våldsamt motstånd och sträfva emot så energiskt, att Knutsen, som icke ville ställa till något uppträde på öppen gata, måste släppa den druckne, som genast aflägsnade sig raglande.

»Hur ska vi göra med honom, Erik?» frågade gubben halfhögt, under det han rådlös blickade på sin följeslagare. »Vi kunna inte lemna honom kvar här, han skulle bestämdt bringa skam öfver vår hembygd. Och inte kunna vi stanna kvar här heller, ty vi måste varna dem derhemma.»

Erik funderade några ögonblick och yttrade

derpå: »Du kan ju återvända hem, far — jag skall stanna här och hålla ett öga på byskrifvaren.»

»Hm — jo, det kan gå för sig», sade gubben och nickade. »Men se till att du kommer hem åtminstone i morgon, ty vi kunna ej undvara någon derhemma, då faran nalkas. — Hör på, Erik», tillade han sagta och böjde sig försigtigt in till den unge mannen, »släpp honom inte ur sigte! Jag vet icke hvarför, men det förefaller mig besynnerligt, att byskrifvaren kommit hit ned alldeles ensam. Hvad har han för sig? Jag tror honom om hvad som helst. Jag misstänker honom för att vilja begå någon dålig handling.»

»Var du obekymrad, far», svarade Erik kort och bestämdt. »Jag skall inte släppa honom ur sigte och i morgon eller i öfvermorgon komma vi hem igen, lita på det. Föröfrigt kommer jag tids nog», tillade han med rynkade ögonbryn, »du vet ju förut hvad jag tänker i afseende på det förestående kriget, att vi inte skola kunna motstå Karl den tolfte.»

Den gamle som redan vändt sig för att gå, närmade sig åter och yttrade i det han kastade en dyster blick på Erik: »Hvad — den gamla visan nu igen! Vet du Erik, att — dock, jag vill inte nu upprepa hvad jag sagt dig förut. Jag hoppas att du skall göra din pligt som en fosterlandets son. Du vet inte mer, än jag och andra äldre bönder derhemma hur det kommer att gå, men» och härvid höjde han rösten, »kom ihåg att jag icke vill ha någon gemenskap med en fiende eller förädare till mitt fosterland!»

Dermed vände han sig ifrån Erik och aflägsnade sig med fasta steg, under det den unge bonden såg efter honom med blandade känslor.

»Det der var tydligt nog», mumlade Erik bitert och vände sig åt annat håll. »Det var alledeles detsamma som om han sagt: Om du inte gör som jag vill, så kan du lemna mitt hus. Men hvad kan jag rå för att jag inte känner samma hänförelse för kriget som de andra; min tanke är att vi inte kunna motså Karl den tolfte segervana bussar och att Norge föröfrigt skulle befinna sig bättre under Sveriges herravälde, än under det svaga, tillbakagående Danmarks. Norge hänger ju ihop med Sverige, förenade till ett enda rike skulle vi kunna beherrska hela Norden.»

Här afbröts han i sina tankar, ty han blef nu varse att byskrifvaren, som aflägsnat sig ett godt stycke, tumlade kring ett hörn och försvann in på en liten sidogata. Detta väckte honom ur hans grubbel; han hade ju lofvat den gamle att icke släppa byskrifvaren ur sigte. Han skyndade därför raskt efter honom och hade nära nog hunnit upp honom, då plötsligt en svärm bullrande matrosar, som kommo från en sidogata, stängde vägen för honom.

Erik arbetade sig genom gruppen — han kunde ännu se byskrifvarens slingrande gestalt — men åter hindrades han af en larmande folkhop och plötsligt försvann byskrifvaren för hans spejande ögon, just i hörnet vid torget. Här böljade en verklig människoskara, pratande om kriget, sjungande fosterländska sånger, och Erik måste nu tillstå för

sig sjelf, att det skulle bli svårt återfinna byskrifvaren i detta hvimmel. De krigiska nyheterna hade församlat folk ifrån alla håll, och här på torget, i hvars närhet ett par krogstugor funnos, hvimlade bönder, fiskare, matroser, qvinnor och barn om hvarandra och här var det inte särdeles svårt att undslippa en ovälkommen ledsagare, om man så ville.

Erik sökte dock öfverallt efter byskrifvaren, men utan att finna honom; han frågade här och hvar om någon sett till honom, men öfverallt fick han nekande svar, och slutligen måste han inställa efterforskningarna, som visade sig vara fruktlösa. Det var visserligen mycket obehagligt för Erik, som lofvat Knutsen att säkert bevaka byskrifvarens företag, men saken kunde nu icke hjälpas. Han funderade på hvad han skulle göra. Att återvända hem i dag, dertill var det för sent på aftonen; det återstod honom således icke annat än att tillbringa natten här och bryta upp tidigt nästa dag. Han hyste emellertid en hemlig förhoppning, att dessförinnan stöta på byskrifvaren någonstädes här eller der.

Han tog sitt nattqvarter på vanliga stället. Morgonen derpå, sedan han först sökt byskrifvaren öfverallt i staden, men utan att finna honom, begaf han sig på hemvägen.

Gång efter annan mötte han grupper af bondfolk, som skulle in till Fredrikshald för att höra efter hur sakerna stodo. Han måste ofta stanna och besvara deras frågor, hvarför det dröjde långt fram på dagen innan han uppnådde den bergstrakt, som hörde till hans hembygd. Det var vid mid-

dagstiden som han började stiga upp för den öfver fjellet ledande vägen. Ju högre han kom, desto friare andades han ut, och han insöp i fulla drag den härliga luft som fans deruppe, under det han skred framåt mellan höga furor och mossbelupna klippblock. Slutligen vek han af från stigen, för att taga ginaste vägen tvärs öfver fjellkammen. Som öfvad bergbestigare fann han inga svårigheter i att klättra uppför branta bergväggar, tränga sig genom vilda busksnår och förbi gapande afgrunder; han kände sig tvärtom friare och lättare till mods, ju vildare och otillgängligare vägen blef. Med öppen blick spejade han ut öfver trakten, upp mot den djupblå himlen; hans blickar följde en örn, som kretsade deruppe, och dervid log han belåtet; derpå vände han åter sin uppmärksamhet på den väg han skulle tillryggalägga.

Plötsligt fick han höra ett rassel af små stenar samt ljudet af tunga steg. Han gick ett stycke framåt, böjde rundt om ett utspringande klippblock och fick då syn på en människa, som stapplade framåt på den af befolkningen i trakten kända ginvägen. Erik igenkände vid första blicken den lille byskrifvaren, som dagen förut försvann så plötsligt dernere i staden.

Byskrifvaren, som icke observerat att någon kom efter honom, skred framåt öfver kullfallna trädstammar och mossiga stenar, hvarunder hans vacklande steg och lallande röst utvisade att han i dag på morgonen icke försummat förnya eller förlänga ruset från gårdagen.

Under det Erik funderade på om han skulle

gå fram till honom eller obemärkt observera honom, såg han hur byskrifvaren plötsligt snafvade på ett ställe, der stigen gick fram på kanten af en djup klyfta; ögonblicket derpå försvann den lille mannen i djupet, under det han utstötte ett gällt skrik.

Erik rusade fram till olycksstället med några långa språng. Der i klyftan, hvars botten ej kunde ses för mörker, hade byskrifvaren störtat ned; lyckligtvis hade han fått tag i några grenar af en enbuske, som sköt fram ur en springa på den nästan lodräta klippväggen; han hängde nu omkring sex fot nedanför klyftans kant; faran hade gjort honom alldeles nykter och han höll sig nu i dödsångest fast vid de svigtande grenarna, under det han uppgaf gälla rop på hjälp.

Ja, han måste hjälpas, men hur skulle det gå till? Erik stod några sekunder rådlös vid kanten af afgrunden och funderade ängsligt på hur han skulle kunna rädda den nödstälde byskrifvaren, hvars rop blefvo allt svagare, allt efter som krafterna öfvergåfvo honom. Om han skulle hjälpa honom, så var det hög tid, det insåg Erik, hvarför han dckså genast hasade sig ut öfver kanten och lyckades få fotfäste på en utskjutande klippkant; hållande sig fast i en annan dylik, försökte han räcka byskrifvaren andra handen, hvilket slutligen lyckades, hvarpå han med fara för sitt eget lif drog honom uppåt, fattade bättre tag i honom och slängde honom till sist upp på fast mark; med tillhjälp af några utskjutande grenar och klippkanter klättrade han derpå sjelf upp igen.

Byskrifvaren låg der mera död än lefvande till



följd af den utståndna ångesten, och det förgick en god stund innan han återfått så mycken kraft att han kunde besvara Eriks frågor och fortsätta vägen hemåt. Hvarje spår af ruset hade försvunnit, men hans ansigte, som nu var askfärgadt och förvridet af dödsångest, föreföll Erik ännu mera vidrigt och frånstötande än förut. Han förundrade sig icke heller synnerligen öfver att den räddade icke yttrade ett enda ord af tacksamhet för hans modiga hjälp, utan tvärtom, så snart han återfått sin fulla fattning, började klandra och förebrå honom för att han varit så hårdhänt, när han skulle draga upp honom ur 'den fördömda klyftan'; han hade derunder rifvit sönder både kläder och händer.

Erik teg och lät honom utfara i smädelser bäst han ville, hvilket han också fortsatte en lång stund; han tröttnade slutligen och gjorde en paus. Erik passade då på och framställde åtskilliga frågor. Han märkte snart att dessa frågor voro oangenäma för byskrifvaren; denne svarade tvekande och undvikande och ville icke tydligt förklara hvarföre och huru han så plötsligt försvunnit dagen förut; detta bekräftade Eriks misstankar att den lille mannen befann sig på förbjudna vägar och nu var förargad öfver att ha blifvit ertappad.

Erik slöt dock sina misstankar inom sig, men beslöt att hemligt utspeja den tvetydige byskrifvarens förehafvanden. Han torde dock icke ha kunnat beherrska sin min lika bra som sin tunga, ty den listige och skarpsinnige byskrifvaren anade hvad som föregick i hans inre.

Den lille mannens skelande sidoblickar, som

allt emellanåt rigtades så forskande på Erik, bevisade att denne var genomskådad. Byskrifvaren förändrade plötsligt hela sitt väsen och började prata förtroligt med Erik. Denne lät honom gå på och svarade blott på direkta frågor. Men byskrifvaren afskräcktes icke af hans tillbakadragna sätt och enstafviga svar.

»Vet du Erik», yttrade den lille mannen med tillgjord vänlighet och närmade sig inställsamt, »vet du att jag skulle kunna afundas dig, om jag öfver hufvud taget kunde hysa någon afund.»

Erik blickade något förundrad på byskrifvaren.

»Är du inte kanske en riktig lyckopilt?» fortfor han obesväradt. »Ja, titta inte så förvånad på mig. Du var ju ett fader- och moderlöst barn, som tillbragte första tiden hos främlingar — du kom hit fattig som en kyrkråtta — och så får du genast fatt i din slägting, den rikaste mannen i hela bygden, derhemma finner du dessutom den täckaste lilla kusin, som nog inte har glömt barnatiden och sin ystra lekkamrat och som väntar bara på ett ord för att lägga både fars egendom och sig sjelf i din hand.»

Vid dessa ord skrattade han listigt. Erik kände sig dubbelt oangenämt berörd och då han icke visste hvarthän den lille mannen ville komma, betraktade han honom med en halft hotande blick. Byskrifvaren förlorade dock icke fattningen. Han gnuggade belåtet sina händer och nickade gång på gång åt Erik.

»Se inte så grym ut, min käre Erik! Du kan lita på att jag menar väl med dig. Tro mig, jag

unnar dig af hela mitt hjerta både din gamle slägtinges förmögenhet och din vackra kusins hand.»

Erik gjorde en afvärjande rörelse med handen, som om han velat afbryta detta samtal.

»Nånå, om du inte vill höra talas derom, så tiger jag», sade byskrifvaren smilande. »Jag ville bara säga dig, Erik, att jag är din vän och kunde nog ge dig ett råd, som förtjente att lyssna till.»

»Tack ska du ha, byskrifvare, men vi kunna inte vara vänner», inföll Erik kort och godt och påskyndade ofrivilligt sina steg. »Behåll också dina råd för dig sjelf, jag behöfver dem icke.»

»Ser man på bara, så högmodig du är, min gosse, alldeles som om du redan hade gubbens förmögenhet i fickan», yttrade byskrifvaren i giftig ton, under det han kastade en elak blick på den unge mannen. »Men så långt har du inte kommit ännu — det fins andra som äro lika qvicka som du och som kanske skulle kunna snappa bort guld-fisken midt för din näsa. Eller hvarför tror du att Olof kommer så ofta hem till er och alltid medför de vackraste blommor åt lilla kusinen? *Han* vet nog hvad han vill och som jag tror är han också på god väg att uppnå sitt mål. Din kusin ser honom nu med andra ögon än förut.»

»Olof! Det är inte sannt!» sade Erik och andades häftigt ut.

»Bah — du vet nog att jag talar sanning», sade byskrifvaren. »Föröfrigt kan du icke observera så noga, du som varit derhemma endast några månader — jag deremot har sett och hört under flera år. Och hvarföre skulle ej flickan se Olof med nöje?»

tillade han spefullt. »Han är en pojke både större och starkare än du, och om han också inte har ett sådant mjölkansigte som du, så har han dock en präktig gård dernere vid Idefjorden.»

Eriks ansigte fördystrades; men han teg likväl.

»Nå, du behöfver inte bli ond för det», fortfor byskrifvaren hånfullt. »Det är ju helt naturligt, man kan ju inte vänta annat. Unga flickor fästa gerna ögonen på duktiga pojkar. Men kanske», tillade han och sneglade upp på sin följeslagare, »kanske har jag tagit vilse. Jag har måhända sett galet då jag tyckte att gubben derhemma alltid gaf Olof företrädet framför dig; hvarför skulle han egentligen göra det?»

Erik kände på sig att byskrifvaren ville förarga honom, ty denne visste lika bra som Erik sjelf att det verkligen förhöll sig så som han sagt. Han nöjde sig dock med att kasta en föraktfull blick på den lille spefulle mannen.

»Jaja — tag inte illa upp», fortfor denne efter en kort stunds tystnad. »Du har tillbakavisat mina råd och du är gammal nog för att kunna sköta dig sjelf. Men i ditt ställe skulle jag inte ta saken med Olof så lätt. Jag har visserligen reda på att Gudrun hållit af dig hittills, men qvinnor äro qvinnor och ha alltid sina besynnerliga nycker.»

Båda vandrade tigande ett stycka. Derpå fortfor byskrifvaren:

»Och så bör du betänka att din öppet visade böjelse för svenskarna — nå, nå, tag inte illa upp, du vet ju hvad jag menar — att den skaffar dig fiender och skall förorsaka dig stort obehag, om du

inte snart griper in. Du kan gerna tänka på hvad jag sagt dig angående Olof. Han är afgjord fiende till dig och kan bli farlig för dig äfven hos gubben, som länge varit lite missnöjd med dig.»

Erik hade hört på byskrifvarens elakheter och förtal med stor ovilja och andades ut liksom lättad, när han fick syn på den bondgård, der de brukade hvila ut efter passerandet af fjellet. Dernere skulle han åtminstone för någon tid slippa höra på byskrifvarens obehagliga prat.

De uppnådde snart hvilostället och stannade der öfver natten, emedan deras egen by låg ännu ett godt stycke derifrån och dagen framskridit så långt, att de icke kunde tänka på att hinna hem före nattens inbrott.

---

Dagen derpå anlände Erik och byskrifvaren till gamle Knutsen gård. Den låg bredvid en forsande elf, som, kommande från fjellen vid gränsen, störtade i vattenfall från klippbädd till klippbädd, tills den utmynnade i hafvet. Knutsens ägor utbrädde sig på fjellslutningen, och på en naturlig platå, betäckt med fruktbar jord lågo bonings- och uthusen. Rundtomkring syntes frodiga sädesfält, flera grönskande ängar utbredde sina gräsmattor här och der och på dem varseblef man en hel mängd hornboskap betande eller liggande i solskenet; på de ställen der solen oafbrutet verkade hade marken blifvit brun; der hoppade muntert en flock getter. Bakom husen reste sig den högväxta furuskogen; så långt man kunde se stodo dessa präk-

tiga träd, hvart och ett så högt som en mast, sida vid sida på alla sluttningar och afsatser, ända upp till den högre bergsregionen, der martallarne och dvergbjörken vidtogo och der tystnaden sällan afbröts. Men äfven dessa hade sin gräns och derofvan fans blott en vild snö- och isöken, ur hvilken de allt lif saknande högsta fjelltopparne sköto upp mellan tindrande och brakande glaciärer.

Gamle Knutsen var icke hemma, men Gudrun välkomnade Erik med ett vänligt handslag. By-skrifvaren, som efter hvad som förefallit nere i staden, icke hade lust att tillsvidare möta gubben, hade föredragit att fortsätta sin väg till sin egen bostad, som låg ett stycke längre fram.

Gudruns moder hade dött för flera år sedan och derefter hade den unga flickan ensam förestått hushållet. Hon var alltid öfverhopad med arbete och göromål, i dag mer än någonsin. Hon hade likväl nu som alltid ett vänligt ord för sin unge slägtinge.

»Far har gått ut på ägorne för att se efter drängarna och sedan skulle han uppåt fjellet igen», svarade hon på Eriks fråga hvar den gamle befann sig.

»Uppåt fjellet?» frågade Erik förundrad. »Har någon björn varit framme igen, eller vargen tagit något af småkreaturen?»

Jagtlusten blixtrade vid dessa ord i hans ögon.

»Nej, Erik, så är det inte», svarade hon med bekymradt utseende. »Det är fråga om att värja gränsen och därför har far sammankallat de andra männen i bygden för att befästa passet deruppe;

ryktet går att en svensk ströfkår tänker komma den vägen. O Erik», fortfor hon suckande och lade sin hand på den unge mannens arm, »far hade dåliga underrättelser med sig hem. Krig — krig — hur förskräckligt det ljuder! Och att tänka sig att vår tysta, fredliga bygd så plötsligt skall bli skådeplats för mord och vild blodsutgjutelse!»

»Var du inte bekymrad, Gudrun», sade Erik med ett tvunget leende, ehuru hans panna rynkades lätt. »Ännu vet man ingenting med säkerhet. Och äfven om det skulle ske som farsgubben fruktar, om svenskarne skulle försöka framtränga genom bergpasset — så äro ju Norges män vakna och skola nog veta att afhålla fienden från gränsen.»

»Så bittert du yttrar detta, Erik», sade Gudrun i förebrående ton. »Du tviflar väl inte på dina landsmäns mod, lika litet som på deras offervillighet, deras önskan att ge lif och blod för hembygdens frihet!»

»Derpå tviflar jag icke, Gudrun, sannerligen jag det gör!» svarade Erik.

»Hvarför ler du då så spefullt och hvarför är du så utan allt deltagande för hvad som rör den förestående striden?» frågade flickan med rodnande kinder. »O tro mig, Erik, derigenom skaffar du dig mången hemlig fiende. Äfven far — du måste ha observerat det — har blifvit mera återhållsam mot dig på sista tiden. Jag vet att det icke är brist på mod hos dig, som dina hemliga afundsmän påstå.»

»Hvem har vågat påstå något sådant?» utropade den unge mannen med blixtrande ögon, under det hans kinder betäcktes af vredens rodnad.

»Nej, nej, du har missförstått mig, Erik», skyndade sig Gudrun att säga. »Ingen har öppet påstått det. Men du har dig sjelf att skylla för om en dylik nedrig misstanke skulle uttalas om dig. Jag vet också att det icke är brist på kärlek till fosterlandet som afhåller dig från att hänsynslöst sluta dig till oss. Men du beundrar den unge hjeltekonungen och hans bragder och du såge nog gerna att Norge, som så länge varit förenadt med Danmark, fölle under Sveriges herravälde.»

»Nåväl, har jag inte rätt deri!» utropade Erik upprörd. »Norge tillhör Sverige både rättsligt och naturligt. Förenade med Sverige blifva vi ett mäktigt rike; under det förfallande Danmark äro vi blott en vanmäktig provins.» Han strök med handen genom håret, andades ut och fortfor derpå: »Jag älskar mitt fosterland lika varmt som du Gudrun, som alla andra. Men vår frihet hotas icke genom svenskarne. Tvärtom! Om vårt land ville frivilligt sluta sig till Sverige, hade vi en stolt framtid. Så tänker jag och så skall jag alltid tänka, och om jag dervid icke kan känna samma hänförelse för en strid med svenskarna som de andra, så skall du ändå förstå mig.»

»Men de andra förstå dig icke och kunna ej förstå dig, därför att dina åsikter icke äro deras», inföll Gudrun ifrigt. »Svenskarne äro och förblifva vårt lands fiender och i dina landsmäns ögon måste en hvar, som håller med fienden, betraktas som landsförrädare.»

Vid ordet förrädare ryckte Erik till.

»Äfven i dina ögon, Gudrun?» frågade han



hastigt och blickade med spänd väntan på den unga flickan.

»Nej, Erik, ty jag känner dig bättre än så», svarade hon allvarligt. »Jag vet att du i farans stund icke skall lemna de dina i sticket.»

Den nästan omärkliga darrningen i hennes röst och den ängsligt forskande, nästan bedjande blick, som hon riktade på honom, förrådde för honom att hon väntade på en bekräftelse från hans egen mun. Erik förstod henne helt och hållet.

»Tack, Gudrun», sade han doft och sänkte ögonen mot golvet. »Var icke bekymrad därför; jag skall nog göra min pligt. Du skall inte förgäfvos hafva erinrat mig om den.»

Nu inträdde gamle Knutsen. Han helsade på Erik med vänligt allvar, men icke utan en viss återhållsamhet, hvilket icke undföll den unge mannen. Den gamle berättade för honom att bygdens män voro sysselsatta deruppe i passet att med klippblock och trädstammar afspärra det och derigenom söka hindra ett fiendtligt infall. Han frågade derpå sin dotter om hon sört för mat och dryck, ty efter fullbordadt dagsverke skulle männen komma ned till hans gård. Gudrun svarade lugnande, hvarpå gubben uppmanade Erik att följa med till det ställe der man höll på att uppföra försvarsverket.

Under vägen berättade Erik för den gamle hvad som förefallit med byskrifvaren; Knutsen hörde uppmärksamt på allt.

När Erik slutat, yttrade gubben: »Allt det der finner jag vara mycket misstänksamt. Hvad skulle

karlen göra der nere i staden och hvarför begaf han sig i väg så hemligt? Jag vet dessutom att han på sista dagarna visat sig än här, än der, utan att man ändå vet hvar han egentligen har varit. Vi måste hålla ögonen på honom.»

Häri instämde Erik, ty äfven han hyste miss-tankar mot den lille byskrifvaren.

»Han kommer nog att bryta halsen af sig förr eller senare för sin dryckenskaps skull», fortfor den gamle torrt. »Föröfrigt ha vi redan vändt oss till höga vederbörande för att få honom afsatt och en annan värdigare i hans ställe. Förmodligen bifalles nog denna vår önskan. Ty vid Gud, det är på tiden att det blir slut med all förargelse han åstadkommer.»

De hade under sitt samspråk vandrat uppåt fjellet och uppnådde snart bergspasset, der bönderna voro sysselsatta med afsperrningen. Omkring fyrtio män, husbönder och drängar, arbetade med att vältra ned i passet en mängd väldiga furor, som de fällt för ändamålet, samt stora klippblock, hvarigenom de hoppades kunna hejda fiendens inryckande i landet den vägen.

När Knutsen och Erik anlände, blef det ett litet uppehåll i arbetet, hvarunder männen helsade på de nyankomne. Knutsen öfvertygade sig med en blick att arbetet framskridit ganska långt. Passet utgjordes på detta ställe af en några fot bred stig, begränsad på ena sidan af en brant obestigbar klippvägg och på andra af en flera hundra fot djup och ungefär sextio fot bred klyfta, på hvars botten elfven skummande bröt sig fram. Man hade

nu nedvältrat och framsläpat trädstammar och klippstycken och dermed utfyllt passet nästan helt och hållet. När arbetet var slut skulle det vara omöjligt att passera. Föröfrigt tänkte man uppföra flera sådana hinder på vissa afstånd, hvilka skulle betydligt underlätta försvaret.

Männen återtogo snart sitt arbete och äfven Knutsen och Erik hjälpte till, den senare dock med ett slags tvekan och endast på Knutsens uttryckliga tillsägelse, hvilket de flesta observerade och åsågo med rynkade pannor.

Från en fjellsluttning i närheten hemtades de jättestora furorna, hvilka, sedan de fällts, lades med ena ändan på en kälke, och endast med förenade ansträngningar kunde man framsläppa dem till passet, ty de väldiga, tunga stammarne och markens ojemnhet försvårade arbetet betydligt. Vid detta utmärkte sig Olof isynnerhet för sin styrka och gamle Knutsen nickade bifallande åt honom gång efter annan, under det han kastade missnöjda blickar på Erik, som uppenbarligen endast motvilligt och ogerna biträdde de öfriga.

»Bra, bra, Olof», yttrade Knutsen. »Fosterlandet skall bli dig tacksamt för din ifver. Och krafter har du för två, det måste man medgifva. Mången ung man kunde sannerligen göra väl i att taga dig till exempel.» Vid dessa ord blickade han dystert på Erik.

En mörk rodnad färgade dennes ansigte; man såg att han måste göra våld på sig för att undertrycka ett stråft svar. Olof gaf honom en spefull blick och trädande framför honom sparkade han

till ett klippstycke som låg der, så att det rullade ett godt stycke framåt.

»Du kan gerna låta bli att arbeta», ropade han till Erik. »Som du ser kunna vi nog reda oss dig förutan. Vi behöfva icke någon motvillig hjelp af hemliga fiender till fosterlandet.»

De kringstående skrattade hånfullt. Hos Erik upplågade vreden åter.

»Vill du kanske slåss med mig?» frågade han med skälfvande läppar och blixtrande ögon, under det han steg tätt intill Olof, som i medvetande af sin styrka lugnt väntade på honom.

Men Knutsen hade redan sprungit fram och ställt sig mellan dem begge.

»Fred!» ropade han med dundrande röst. »Skall oenighet splittra oss medan fienden hotar våra bygder? Var du förståndigare, Olof, och fortsätt ditt arbete. Och hvad dig beträffar», härvid vände han han sig till Erik, »om du inte vill lägga handen vid försvarsverket, till fosterlandets tjenst, så stör åtminstone inte oss i utöfvandet af vår pligt.»

»Tro ni verkligen, att den der vallen, som ni hålla på att uppföra, kan afhålla fienden, om han verkligen vill försöka intränga i landet?» frågade Erik med rynkad panna och ur stånd att tiga längre. »Finnas då inga fler pass öfver gränsen? Kunna ej svenskarne välja en annan väg, när de finna denna afspärrad?»

Man motsade honom ifrigt från alla sidor.

»Jaså, finnes det ingen annan väg?» fortfor han. »Än den på hvilken desertören anlände till oss i fjol då, den dernere i klyftan, som börjar uppe vid

gletschern? Jag undersökte den sjelf efteråt, den kan passeras till och med af en större trupp, och lika väl som flyktingen kunde finna den, lika väl kunna äfven andra göra det. Föröfrigt veta ni alla, att gränsen kan passeras på flera andra af oss kända ställen. Och då ni icke kunna afspärra alla pass, hvad tjenar det då till att spärra detta enda? Fienden kan ju tränga in i landet på ett annat ställe.»

»Och hvem vet om det icke finnes någon som är så vänligt sinnad mot fienden, att han till och med visar honom någon af dessa hemliga vägar», inföll Olof hånande och i en ton, hvars betydelse icke kunde missförstås.

Endast den gamle Knutsens lika energiska som hastiga mellankomst kunde förebygga en vild strid, ty Erik hade vid de sist yttrade orden blifvit likblek och med gnistrande ögon kastat sig öfver sin motståndare. Knutsen sköt honom nu tillbaka och tillrättavisade derpå Olof för dennes yttrande, hvar efter det påbörjade arbetet fullbordades under en obehaglig tystnad.

Aftonen var redan inne när den sista stenen placerades på bröstvärnets och männen, nöjda med sitt verk, kunde sluta arbeta. Nu anträdde återvägen till Knutsens gård. Den obehagliga stämning som intagit alla efter uppträdet mellan de båda unga männen, försvann så småningom; man pratade muntert och högljudt i medvetandet af att ha nära nog omöjliggjort ett fiendtligt inträngande i bygden, och man tycktes ha glömt alla misstankar. Man uppnådde snart Knutsens gård, der Gudrun under tiden beställt om både mat och

dryck. De hungriga männen läto ej bedja sig två gånger att göra heder åt anrättningen, och när Knutsen efter slutad måltid bad dem stanna ännu en stund och dricka en mugg öl, tycktes endast glädje och belåtenhet råda hos allesammans.

Erik skulle helst ha velat draga sig tillbaka från det bullrande laget, om han blott kunnat finna någon förevändning. Men för att icke ytterligare reta den gamle Knutsen, måste han göra våld på sig och trots sitt dystra lynne söka visa sig glad bland de glada. Detta lyckades dock icke riktigt och Gudrun, som hade fullt upp att göra med att åter fylla de tömda muggarna, märkte hans förstämning och kastade bekymrade blickar på honom emellanåt.

Dryckeslaget blef allt högljuddare; ölet hade synbarligen stigit männen åt hufvudet. Den ena sången efter den andra uppstämdes och plötsligt började Olof, som varit en bland de mest uppslupna, att med väldig basröst sjunga Norges gamla vackra nationalhymn.

»Rätt så!» utropade Knutsen, nickade och gnugade förnöjd sina händer. »Men vänta litet! Innan du sjnnger vår härliga hemlandssång, må vi först allesammans skåla för Norges välgång!»

Detta skedde och sedan började Olof sången, i hvilken snart en efter annan instämde.

De sista orden hade förklingat, men ännu glödde den hänförelse sången framkallat på allas ansigten. Den ende som icke deltagit deri, var Erik. Detta hade Olof observerat, och när Erik nu gjorde min af att resa sig från bordet, sprang Olof upp och

utropade med en röst, som tydligt utvisade att han icke var riktigt klar i hufvudet:

»Stopp! Du får inte gå ännu!» Och vändande sig till de öfriga fortfor han: »Erik sjöng icke med; nu skall han sjunga ensam!»

»Ja, ja, han skall sjunga gamla Norges sång ensam!» ropade de andra, belåtna med Olofs förslag.

Gudrun såg hur Eriks panna mulnade, hon blef rädd för något upptråde och försökte därför närma sig den unge mannen. Erik hade emellertid rest sig och utan att tyckas bry sig om Olofs tillrop, ämnade han aflägsna sig.

»Håll fast honom, låt honom inte slippa undan», ropade Olof stammande, sprang rundt kring bordet och ställde sig i vägen för Erik. »Du har ju hört att du skall sjunga gamla Norges sång ensam», tillade han i befallande ton.

»Du har druckit för mycket, Olof», svarade Erik föraktfullt, i det han lugnt sköt den halfrusige kamraten åt sidan. »Sätt dig ned igen, annars kunde du åstadkomma något obehagligt upptråde.»

Men nu blef Olof rasande.

»Har jag druckit för mycket!» skrek han vildt och fattade tag i Eriks arm. »Men det säger du bara för att undslippa. Det går emellertid inte så lätt. Nu måste du sjunga, du måste visa oss att du inte är någon landsförrädare!»

Gamle Knutsen, som hittills suttit qvar på sin plats, reste sig nu för att åter träda emellan, men innan han hunnit fram hade Erik redan slitit sig lös och stött till Olof, så att han tumlade bakut

och skulle ha fallit, om han icke mottagits af de andra i närheten stående männen.

Olof röt nu som en sårad tiger och störtade i blindt raseri på Erik, höjande sin knutna näfve till ett dråpslag. Erik kastade sig hastigt åt sidan, men träffades ändå af Olofs jättenäfve, så att han störtade baklänges, under det blodet forsade ur hans näsa.

I nästa ögonblick stod han dock på fötter igen, fruktansvärdt blek af raseri. En strid på lif och död tycktes ej kunna undvikas. Knutsen och de andra sprungo nu emellan, för att skilja de båda männen, men Erik, hvars blod råkat i svallning, stötte undan den gamle, för att kasta sig öfver Olof.

»Ja, låt honom bara komma hit, den förrädaren!» skrek Olof, under det han brottades med männen som höllo fast honom.

Då sprang Gudrun fram och lade sin hand på Eriks arm.

»Erik, Erik!» bad hon i dödsångest. »Lugna dig, jag ber dig!»

Då sjönk Eriks till slag höjda arm. Alla sågo hvilken väldig ansträngning det kostade honom, att låta skymfen bli ostraffad. Men han lyckades dock lägga band på sin vrede och drog sig tillbaka, fastän hans ögon glödde af hämndbegär.

»Godt! Men vi träffas sedan, Olof!» sade han doft till den nu alldeles rusige motståndaren. Derpå gick han ut och Gudrun följde efter, för att söka lugna honom.

Trots sina krafter blef dock Olof öfvermannad och nedsatt på en stol. Men med glädjen var det



naturligtvis slut och kort derefter skingrade sig gästerna, för att uppsöka sina i närheten liggande hem. Sedan Olof återhemtat sig någorlunda, aflägsnade han sig också, följd af de närmaste granarne.

Tre dagar senare rädde en stor uppståndelse bland männen der i trakten. Den sistförflutna natten hade Knutsen och flera andra blifvit väckta af väldiga dån och brak deruppe på fjellsluttningen. Man hade till en början icke kunnat begripa orsaken till detta buller; man tänkte först på en plötsligt utbruten våldsam storm, sådan den ofta förekommer uppe i bergen; men himlen var ju fullkomligt stjernklar, hvarföre orsaken till dånandet måste vara någon annan. Morgonen derpå erbjöd sig för de öfverraskade männen en oväntad syn. Elfven, som brusade förbi Knutsens gård, medförde nemligen en hel hop furustammar, som hängde upp sig här och der på klipporna, lössletos åter af den våldsamma strömmen och slungades utför det ena vattenfallet efter det andra. Hvarifrån kommo dessa stammar och hvem hade vältrat ned dem i elfven?

Lösningen på gåtan blef snart funnen, ty snart nog kom en af bygdens män nedspringande från fjellet nästan andlös och berättade, att då han i dag på morgonen kommit upp på fjellet, der han skulle uppsöka en vilsekommen get, hade han passerat det ställe, der man ett par dagar förut uppfört den vall, som afspärrade passet. Men af hela denna mödosamt uppförda forskansning fans nu

icke spår kvar; alltsammans var borta, liksom nedslungadt i afgrunden.

Denna underrättelse framkallade naturligtvis lika mycken bestörtning som vrede hos bygdens män. Deras första tanke var, att fienden kanske anländt på natten och undanröjt det i passet uppstaplade hindret. Men om så vore, att svenskarne verkligen inträngt, så skulle de nog också redan hafva anfallit gårdarna deromkring. Någon naturföreteelse hade icke heller egt rum. Det återstod således endast att antaga, att ett bofstreck blifvit begånget. Någon svenskvänlig måtte under nattens mörker ha nedstörtat hela forskansningen, och då dertill erfordrats stor styrka, måste det naturligtvis också ha varit en stark karl.

Men hvem kunde väl der i bygden ha gjort sig skyldig till en så förrädisk handling? Hvilken skulle man misstänka för denna brottsliga gerning? Dessa frågor upprepades af alla männen. Man funderade och öfverlade, man hviskade och slog hufvudena tillsammans och märkvärdigt nog, utan att något namn nämndes, kommo likväl allesammans till den slutsatsen, att det kunde icke vara någon annan än Erik, som utfört denna om stor styrka vittnande handling.

»Jag har länge nog tänkt både si och så om den der tvetydiga menniskan», yttrade en bonde, som i följd af nattens tilldragelse äfven infunnit sig hos Knutsen.

Denne torkade kallsvetten af pannan och svarade ingenting.

»Och så har han ju alltid hållit med svenskarna

i hemlighet», tillade en annan bonde med betänklighet. »Åtminstone tror jag det. Herre Gud, han har ju alltid fört ett så besynnerligt tal i det afseendet. Och lägg dertill att Erik är starkaste mannen här i bygden, näst Olof.»

Gamle Knutsen var fruktansvärdt upprörd. Hur mycket han än med förnuftskäl sökte tysta misstankarna i sitt eget bröst, lyckades han dock icke att komma sig sjelf att tvifla på Eriks brottslighet. Och om Erik verkligen skulle ha begått denna ovärdiga handling, så ansåg han äfven sig sjelf vara vanärad för alltid, ty Erik, hans unge släginge, bar ju hans namn, som blef skändadt genom en dylik förrädarebragd.

Det enklaste hade naturligtvis varit att förhöra Erik sjelf, för att se, om han kunde rena sig från alla misstankar; men han fans icke hemma på gården. Han hade lemnat den tidigt på morgonen och ännu icke återkommit, en omständighet, som ännu mera styrkte männen i deras misstankar.

Då Erik icke återkom till middagen, skingrade de sig åter, för att hvar och för sig tänka öfver det förefallna. Knutsen blef således ensam med sina kvalfulla tvifvel.

Först fram på eftermiddagen blef Erik synlig. Han såg blek och förstörd ut och ville gå upp på sin kammare utan att tala vid någon. Men den gamle ställde sig i hans väg. Den unge mannen ryckte ofrivilligt till, när han såg gubben så ängslig och dyster; detta styrkte Knutsen i hans misstanke, och utan förberedelser omtalade han genast hvad som skett under natten.

Erik svarade, att han nästan nyss fått höra det af en af männen, som han mött på vägen.

»Och det vill du jag skall tro!» utropade Knutsen upprörd. »Så må du då veta, att man sett dig lemna gården midt i natten och återvända fram på morgonen. Kanske du vill neka för det?»

Erik hade blifvit alldeles blek, men han fattade sig snart och svarade ytterst bestört:

»Du store Gud, hvilken fruktansvärd misstanke! Kan Gudrun verkligen anse mig skyldig till en dylik låg handling! — Nej, nej, hör mig far, det är ett olyckligt sammanträffande — jag är oskyldig! Jag har vid Gud icke någon del i denna skändliga gerning!»

Och derpå omtalade han för den gamle hur han förgäfvets sökt att få sofva på natten och derföre lagt sig i det öppna fönstret, för att låta nattluften afkyla sin heta panna. Då hade han plötsligt fått se en människa smyga sig förbi i månskenet och styra kosan upp mot fjellsluttningen. Han hade tydligt känt igen byskrifvaren, som burit på något liknande en påse. Detta hade förefallit honom ytterst misstänkt, hvarför han beslutsamt svungat sig ut genom fönstret och smygat sig efter byskrifvaren; han hade följt efter honom en god halftimme, men plötsligt hade den lille mannen försvunnit, utan att han sedan kunnat upptäcka honom igen. »Kanske han har haft sitt finger med i spelet», tillade han.

Byskrifvaren! Ja, det kunde vara en möjlighet, och gamle Knutsen andades redan litet lättare.

Han trodde nog byskrifvaren vara i stånd till en dylik handling.

Men så kommo tvifven ånyo. »Hur skulle väl byskrifvaren, den lille svage mannen, kunnat undanrödja alla de der tunga stammarna och klippblocken?»

»Ja, det begriper inte jag heller», svarade Erik; »men ju mer jag tänker på saken, desto mera öfvertygad blir jag om, att han har haft något att göra med hvad som skett.»

Den gamle blickade mot marken några sekunder under dystert grubbel; derpå rätade han sig plötsligt och häftade sin halft ängsligt bedjande, halft egendomligt forskande blick på sin unge släginge.

»Kan du försäkra mig vid din heder, Erik, att du är oskyldig?» frågade han i dof ton.

»Store Gud, du tror mig således icke?» utropade Erik bittert. »Och Gudrun — hvad tänker hon om mig?»

»Det var hon som såg dig smyga ut i natt och komma hem i morgongryningen», sade gubben tonlöst.

Erik gömde uppskakad sitt ansigte i händerna. Men straxt derpå rätade han på sig och yttrade beslutsamt:

»Jag måste gå till henne, jag måste inför henne rena mig från denna förfärliga misstanke! Ni alla andra må hålla mig för skyldig, men i hennes ögon vill jag icke stå som en lumpen förrädare», tillade han lidelsefullt.

Dermed skyndade han bort för att uppsöka

Guðrun; den gamle blickade bekymrad efter honom. Han visste icke om han skulle tro på Eriks oskuld eller ej. Hvad han än tänkte om honom, sanningsälskande hade han dock alltid funnit honom, och han ville därför om möjligt tro på hans högtidliga försäkran om sin oskuld. Dessutom ansåg han att byskrifvaren nog skulle kunnat begå ett dylikt dåd, om han blott tillika kunnat begripa hur det varit möjligt för den lille svage mannen att ensam vältra ned alla de tunga trädstammarna och stenarna. Han afskakade sig slutligen med våld alla obehagliga tankar och begaf sig ut på fälten, för att i de yttre göromålen söka förströelse, öfverlemnande den mörka gåtans lösning åt framtiden.

Äfven Olof hade blifvit på det högsta upprörd öfver nattens tilldragelse. Han, som de andra, hade genast ansett Erik vara den rätte missdådaren och svor nu i raseri att hämnas på honom för denna illgerning, samt slå honom sönder och samman, hvar helst han råkade honom. Ja, han beslöt att genast uppsöka honom och hade nästan hunnit fram till Knutsens gård, då han vid en böjning af vägen såg byskrifvaren komma fram bakom ett stort klippblock.

Byskrifvarens utseende var frånstötande nog. Hans ansigte, som var fult i och för sig sjelft, var nu dessutom uppsväldt och rödglödande, och de elaka ögonen blickade glasartade och fånigt på den kommande; det syntes tydligt, att han åter var nästan helt och hållet berusad.

Detta lade Olof icke märke till i sitt upprörda

tillstånd. Han visste af erfarenhet att byskrifvaren hatade Erik och han såg blott en välkommen bundsförvandt i den lille mannen.

»Det var bra, att jag träffade dig, byskrifvare», sade han. »Du vet väl redan hvilket skamligt dåd som begåtts i natt?»

Byskrifvaren försökte stadga sin raglande gång så mycket som möjligt och nöjde sig med att göra en jakande nickning.

»Och du tror väl också att det inte kan vara någon annan än Erik, som gjort det?» fortfor Olof vredgad.

»Det förstås», svarade byskrifvaren och fattade tag i Olofs arm, på hvilken han nu stödde sig. »Hör på, Olof, om du låter honom slippa undan, så förtjenar du inte att kallas norrman.»

»Nej, vid Gud, han skall nog få böta för sitt tilltag! Jag skall lära honom hvad det kostar att vara landsförrädare!» utropade Olof rasande.

Byskrifvaren nickade belåtet och betraktade Olof med en lurande blick.

»Rätt så, Olof! Erik är den sannskyldige våldsvarkaren, det är säkert, ty jag sjelf såg honom i natt smyga sig uppåt fjellet. Och hör på, Olof! Om du inte tar ihop med honom, så går han fri och ostraffad. Men det bör ske i hemlighet. Uppträder du öppet mot honom, så nekar han, tro mig, och vi ha ju inga bevis på hans brottslighet.»

»Ja, det är sant», sade Olof, »men hur skall jag då göra?»

Byskrifvaren smög sig tätt intill honom och grep fastare tag i hans arm.

»Hör på, Olof», sade han halfhviskande, »nu är stunden inne för dig att genom en modig gerning befria ditt land från en hemlig fiende och dig själf från en farlig medtäflare. Betänk hvad som står på spel för dig! Om Erik inte funnes, så skulle nog Gudrun vända sin håg till dig och då finge du äfven i sinom tid fadrens förmögenhet. Förstår du mig? Är icke den vackra flickan och gubbens rikedom värda en modig handling?»

Olof blickade bestört på den lille mannen vid sin sida, som tycktes kunna läsa hans själs innersta tankar och som nu betraktade honom liksom spindeln betraktar den i nätet fastnade flugan.

»Men hvad skall jag göra?» frågade han tvekan- de. »Skall jag — skall jag — mörda honom?» Han ryste till då ordet slant öfver hans läppar.

»Mörda! Så dumt du pratar!» svarade byskrifvaren och skrattade försmädligt. »Det har jag inte sagt. Men ingen kan förtänka dig, att du ställer honom till ansvar för hans skurkstreck och att du värnar ditt eget skinn, om han anfaller dig; ty han har ju svurit att hämnas på dig, det veta vi alla. »Och», tillade han, i det han höjde sig på täspetsarna och närmade sin mun till Olofs öra, »vid en strid deruppe på fjellet, hur lätt kan man ej taga ett felsteg! Erik skulle ju kunna slinta och störta ned i någon klyfta! Då hade icke du utgjutit hans blod, men lika väl uppnått ditt mål. Du kan tänka öfver den saken, Olof, och sedan handla — men försigtigt, hör du!»

Dermed nickade han åt Olof, som stannat på vägen, och innan denne hann vakna ur sitt grubbel,



var den lille byskrifvaren försvunnen. Men hemska tankar rörde sig nu i Olofs själ.

Skymningen hade redan inbrutit, när Erik åter lemnade Knutsens hem, för att deruppe i fjelluften söka lugna och afkyla sitt upprörda inre. Han bar den långa käpp, som alltid användes vid bergbestigningar, ehuru han för sin del sällan begagnade sig af densamma; i dag kände han sig likväl något utmattad, hvarför han medtagit den för denna gång.

Han vandrade uppför fjellslutningen, som började straxt bakom Knutsens gård. Den ansträngande rörelsen och den underbart friska luften deruppe på fjellet lugnade småningom hans svallande blod. Han steg allt högre och högre, ända tills han uppnått högsta platån och fördjupade sig sedan in i skogen, obekymrad om att den sista solstrålen försvann deruppe på den snöhöljda fjelltoppen och att en djup skymning lade sig öfver berg och dal.

Han afskräcktes icke heller af att trakten blef allt vildare och otillgängligare, han var ju fullkomligt förtrogen med bergsnaturen och dess faror. Han skred således framåt i mörkret och blott hans öfvade blick förmådde igenkänna vägen öfver klippblock och trädstammar, klyftor och afgrunder; emellanåt stannade han några ögonblick för att hemta andan, hvarpå han åter fortsatte sin vandring utan mål.

Månen uppsteg på himlahvalfvet så småningom. Först syntes deruppe på fjellspetsen ett sällsamt, blekt skimmer och snart blef månskifvan synlig,

kastande sitt silfverglittrande sken öfver is och snö och smyckande fjelltopparna med en underbar strålkrona; liksom genom ett trollslag upplystes de högre nejdena, under det att de lägre skogarna och dalarna ännu voro försänkta i mörker.

Åsynen af detta gradvis tilltagande skimmer var storartad, och ehuru Erik ofta sett månen gå upp mellan fjelltopparna, kunde han dock icke underlåta att beundra det mystiskt tjusande i scenen. Han ställde sig på en hög klippa och såg ut öfver nejden; gång på gång återvände hans blick till den underbara glansen deruppe bland ismassorna, som tycktes röra sig i det härliga månskenet.

Då ryckte han till helt plötsligt. Han tyckte sig ha hört ett ljud liknande försigtiga steg; hans skarpa öra lyssnade — han hörde en liten sten rulla utför sluttningen och försvinna i någon klyfta; derpå blef allt tyst igen.

Hade han verkligen hört steg?

Han lyssnade med spänd uppmärksamhet ännu en stund, men då det misstänkta ljudet icke upprepades, fortsatte han sin väg, efter att ha kastat forskande blickar rundt omkring sig. Han visste att lodjuret och björnen ströfvade omkring i skogarna häruppe och icke sällan vågade sig ned till gårdarna, i förhoppning att öfverkomma något rof. Kanske någon af dessa farliga bestar uppvädrat honom och följde hans spår?

Det var icke alldeles omöjligt, men då var också hans läge ganska betänkligt, ty han hade icke något annat vapen än käppen, som väl kunde användas till försvar mot människor, men icke mot

sådana skogens vilddjur. Han fick dock icke visa någon rädsla eller oro, såvida han ej ville påskynda det möjliga anfallet och därför fortsatte han lugnt och kallblodigt sin gång i en annan riktning, för att på en omväg uppnå närmast liggande gårdar.

Han hade gått framåt omkring en half timme och småningom påskyndat sina steg, utan att derunder ha hört eller sett något misstänkt, hvarföre han andades ut och trodde sig redan ha fört den möjliga förföljaren på villospår. Desto mera förskräckt blef han, när han under vandringen genom en trång klyfta plötsligt åter hörde de rasslande fotstegen bakom sig. De tystnade genast, då Erik stannade, men de bevisade att förföljaren verkligen fans och att han spårat honom med fruktansvärd säkerhet.

Nu började Erik bli rädd på allvar, han genomlades af den ena rysningen efter den andra. Hvem var den hemlighetsfulle, som så säkert följde efter honom öfver stock och sten, öfver afgrunder och fjellbäckar och som alltid befann sig på samma afstånd, utan att ens för ett ögonblick bli synlig i den månljusa natten?

Erik var icke feg eller vidskeplig, men nu kom han ovilkorligen att tänka på de gamles berättelser vid brasan om hemska bergandar, elaka troll och annat otyg, som ibland gjorde den enslige vandraren ängslig och orolig, såvida de icke rent af anföllo honom, hvilket enligt gammalt folks ut-sago ofta händt deruppe i fjellen nattetid. Erik påskyndade ännu mer sina steg, stannade emellanåt för att lyssna och alltjemt i hopp att undkomma

den okända förföljaren. Han öfverfölls af en verklig rädsla, han skyndade hastigt framåt, numera utan att se efter hvart det bar, han vek af än till höger, än till venster, endast tänkande på att leda sin gåtfulle efterspanare på villospår.

Men det tycktes icke lyckas honom, ty efter någon tid hörde han åter de prasslande stegen, hvilka tycktes liksom helt försigtigt närma sig honom och plötsligt tystna, då han sjelf stannade.

Erik stirrade åt det håll, hvarifrån ljudet hade kommit. Månen lyste klart och ingen lefvande varelse syntes. Men tyst! — Var det ej en skugga som blixtnabbt gled fram öfver den der af månen belysta stenen? Erik ryckte till, men nöjd med att ha fått någon liten visshet, ämnade han störta fram för att kasta sig öfver hvem det månne vara och sålunda modigt möta faran. Dock, det var nu för sent; skuggan var åter försvunnen och allt tyst igen.

Erik kände kallsvetten fukta sin panna. Han tänkte först på att fly så fort som möjligt, men vid närmare besinnande fattade han mod igen och gömde sig bakom en stor klippa, för att derifrån utspeja, hvem förföljaren vore. Med ryggen mot klippväggen och käppen i den krampaktigt knutna handen stod han nu beredd på att möta faran; han lyssnade och spejade med återhållen andedrägt.

Och hans krigslist tycktes verkligen lyckas. Hans hjerta klappade häftigt, när han åter fick höra de smygande stegen, som närmade sig allt mera det ställe der Erik stod i skuggan. Nu tyckte han sig äfven höra tunga andetag, liksom från något

stort djur; det var tydligen någon lefvande varelse, som närmade sig tyst och försigtigt.

Hjertat stod nästan stilla på Erik under det han lyssnade och med käppen höjd till försvar, sökande af ljudens beskaffenhet utforska hvad det kunde vara för slags varelse. Och nu hörde han hur det strök emot klippan på andra sidan — det rasslade bland stenarna — en sådan rullade nu ned i en tätt bredvid klippan befintlig afgrund — plötsligt sågs en oformlig skugga på vägen i månskenet — den blef allt större — nu hördes stegen helt tydligt.

Då kunde Erik icke hålla sig stilla längre. Han ville ej längre stanna i den fruktansvärda ovissheten och med förtviflans mod rusade han plötsligt fram från sitt gömställe, för att, kosta hvad det ville, upptäcka hvem den hemlige förföljaren var.

Han såg hur skuggan åter hastigt försvann bakom klippan. Men Erik skyndade lika hastigt efter och i nästa ögonblick, då han vek om klipphörnet, stod han framför — Olof.

Erik studsade. »Var det du, Olof!» utbrast han och vreden började sjuda i hans inre. »Hvarför har du följt efter mig? Hvarför smyger du efter mig som en mördare?»

Dervid andades han ut i ett par djupa andetag. Nu, då han såg att han icke hade att göra med något öfvernaturligt väsen, återfick han ögonblickligen sitt mod och lugn.

»Har du varit rädd?» frågade Olof hänskrattande, i det han steg närmare, med hat och raseri i blicken. »Fruktan kommer af ondt samvete, Erik,

och det onda samvetet lemnar icke förrädaren i ro.»

»Hvad vill du mig?» sade Erik upprörd, under det han med uppmärksamhet följde Olofs alla rörelser. Han tyckte, att Olof såg så besynnerlig ut, hans ögon blixtrade så hemskt och tillika triumferande. Erik beredde sig på allt, han beslöt också att icke vika en fotsbredd för sin något öfverlägsne motståndare.

»Hvad jag vill dig?» sade Olof långsamt och med tonvigt, hvarvid han tog ännu ett steg framåt, så att de båda dödsfienderna nu stodo tätt framför hvarandra. »Hvad jag vill dig?» upprepade han med upplågande raseri. »Se dig omkring och igenkänn det ställe, dit det onda samvetet drifvit dig!»

Erik kastade ofrivilligt en blick omkring sig och förskräcktes verkligen, ty de befunno sig just på det smala pass, der männen för några dagar sedan uppförde den afspärrande vällen, som blifvit så hemlighetsfullt nedvräkt i elfven.

»Jag tror du känner igen stället», fortfor Olof hotande. »Nåväl, på samma ställe der du utförde ditt bofstreck, skall du nu också få ditt straff.»

»Jag förstår icke hvad du menar, Olof, men akta dig för att reta mig längre», utropade Erik med mödosamt bibehållen fattning; högt retad och och beredd till strid på lif och död, stod han framför Olof.

Denne uppgaf ett hånskratt och utsträckte sin högra hand för att gripa tag i Erik, som dock med en vild rörelse stötte honom tillbaka.

»För sista gången, akta dig!» ropade Erik, nu

icke längre mäktig sig sjelf. »Du har redan en gång förut skymfat mig på ett rätt sätt. Jag lofvade då Gudrun att icke hämnas. Men om du upprepar skymfen ännu en gång, så må du skylla dig sjelf för följderna!»

»Hvad! Du hotar mig!» utropade Olof vildt och steg så tätt in på Erik, att denne ofrivilligt tog ett steg tillbaka. »Vet du inte, att jag kan krossa dig till smulor, du förrädiska bof!»

Dermed höjde han näfven, för att slå till Erik; denne undvek slaget, men sekunden derpå brottades de båda unga, starka männen på lif och död. Trots sin styrka kände sig Erik pressad liksom i ett skrufstäd i sin motståndares armar — han flåsade efter luft, i det han sökte lösgöra sig ur den fruktansvärda omfamningen — blodet sköt åt hufvudet på honom under det väldiga trycket — det började flamma för hans ögon. Och nu märkte han tillika att Olof så småningom trängde honom fram till afgrunden, i hvars djup elfven forssade fram. Erik gjorde förtviflade ansträngningar för att slita sig lös, men förgäfves, ty Olof hade gripit tag om hans handled, så att han icke kunde röra armen. Erik kände hur krafterna öfvergåfvo honom — han ansåg sig redan förlorad.

Plötsligen och just då Olof i medvetande af sitt öfvertag uppgaf ett slags triumferande vrålände, stapplade han öfver en trädrot, som han i sitt blinda raseri icke märkte, samt störtade till marken, dragande sin motståndare med sig, endast ett par steg från afgrunden, hvilken liksom gapade efter de båda dödsfienderna. Då lyckades äfven Erik

slita sig lös med en sista ansträngning och springa upp på fötter igen. Olof reste sig äfven för att på nytt störta sig öfver Erik, men fick då af denne ett väldigt knytnäfs slag i ansigtet, så att han åter tumlade bakut. I fallet slog han hufvudet mot en sten och ursinnig af smärta och raseri sprang han upp för andra gången; dervid snafvade han åter mot trädrotten, förlorade jemvigten och rullade öfver afgrundens kant, under det han utstötte ett hemskt och genomträngande rop.

Väl försökte han i fallet att fatta tag i några ur en remna framskjutande kala grenar, men de brusto under tyngden — väl kastade sig Erik, intagen af fasa, ned på marken och sträckte sig så långt öfver kanten som han kunde, för att söka hjälpa Olof från det öde denne ämnat honom sjelf — men det var för sent — Olofs i dödsångest utsträckta hand kunde ej nå Eriks och denne, som böjt sig så långt utanför kanten, att det var fara för hans eget lif, såg ett par sekunder derefter, hur elfvens brusande vågor slogo tillsammans öfver Olofs mot den skrofliga bergväggen sönderslagna kropp.

---

Dagen derpå dref Olofs krossade lik i land och påträffades mellan ett par stenar af folk från byn. Underrättelsen om denna olyckshändelse förorsakade stor uppståndelse öfverallt i bygden; Olof hade i lifstiden varit en rå öfversittare och hade därför icke heller synnerligt många vänner, men man beklagade dock hans död, lofordande honom som en både rik och stark karl. Man antog att



han gjort något olyckligt felsteg deruppe på fjellet, hvilket ju lätt nog kunde hända.

Men snart började man hviska åtskilligt, som lika hastigt blef rykte i hvar mans mun. Man hade nemligen bak i hufvudet på den döde funnit ett djupt hål, som han visserligen kunde ha erhållit under fallet, men som äfven kunde ha åstadkommits med något vapen. En dräng, som afsändts för att efterspara olycksstället, hade deruppe i passet fästat uppmärksamhet vid den plats, der Erik och Olof brottats med hvarandra på lif och död. Blodfläckar syntes här och hvar på stenarna och på ett ställe hade det varit en riktig pöl, ty blodet hade runnit i en smal strimma utöfver kanten på afgrunden, och några stelnade droppar hängde ännu här och der på qvistar och klippkanter; de ur en klyfta på bergväggen utskjutande grenarna af en utgången tall, voro också blodiga, samt dessutom afbrutna. Här hade således olyckan skett. Men här vid kanten låg äfven en blodfläckad bergkäpp, som icke tillhört Olof.

Detta var en viktig upptäckt, ty käppen bevisade, att någon annan måste ha varit närvarande då olyckan hände. Drängen skyndade ned till byn med sitt fynd; käppen igenkändes af flera såsom tillhörande Erik. Och efter den upplysningen tviflade ingen på, att det var Erik som mördat Olof.

Man påminde sig de både människens ovänskap och de hotande ord Erik tillropat Olof vid dryckeslaget efter afspärrningen af passet; man antog äfven att Erik varit svartsjuk på Olof, som täflade med honom om Gudruns hjerta och hand.

Dessa fakta tycktes dem vara alldeles tillräckliga för att förklara den unge mannens mordgerning. Byskrifvaren isynnerhet anförde en hel hop små omständigheter, som vittnade mot Erik. Bland annat hade han sett, hur Erik smög sig uppåt fjellet och det just på den väg som Olof en stund förut tagit. Äfven tyckte han sig fram på natten genom det öppna fönstret hört liksom aflägsna nödrop.

Detta satte Eriks brottslighet utom allt tvifvel. Ingen, icke en gång gamle Knutsen, vågade yttra något till hans fördel. Man beredde sig redan att utsända folk för att gripa mördaren, som man antog hafva flytt uppåt bergen, då Erik plötsligen och till allas öfverraskning frivilligt inställde sig midt ibland dem.

Han var förfärligt blek, men fullkomligt lugn. Han berättade nu för alla den förflutna nattens händelser, så som de förefallit, utan att dölja något.

Männen hörde tigande på hans berättelse och blickade tigande på honom sedan han slutat. Eriks ögon sökte gamle Knutsen, men denne hade vändt sig bort i stum smärta. Då märkte Erik att ingen trodde på hans ord, han läste sin dom i allas ansigten, hans panna rynkades och han nedslog sin dystra blick. Han yttrade icke ett ord vidare, icke ens när man grep och bortförde honom, för att öfverlemna honom åt vederbörande domstol.

Något fängelse fans icke der på platsen, der förbrytelser voro så ytterst sällsynta. Knutsen vägrade kort att mottaga och bevaka Erik; han fördes derföre till en annan bondgård och bevakades omväxlande af de unga männen i byn, hvilket

förfrikt icke varit behöfligt, ty Erik tänkte icke alls på att fly.

Det dröjde ännu några veckor, innan nästa ting skulle bli och tills dess måste Erik förblifva fånge. I hvilken sinnesstämning han inväntade denna afgörande tidpunkt, är lätt att gissa. Då alla omständigheter talade så svårt emot hans oskuld, så var han på förhand temligen säker på hur domen skulle utfalla; han visste, att ingen, icke ens gamle Knutsen skulle höja sin röst till hans förmån; denne sistnämnde ville med orubblig rättskänsla se hvarje brott bestraffadt efter förtjenst och utan att fästa något afseende vid hvem som begått det. Äfven om han ännu hyste någon ömhet för Erik, skulle han dock icke yttra ett enda ord till hans fördel; gubben skulle icke ha tvekat att utlemna en egen son, om denne begått något förbrytelse.

I medvetande af sin oskuld fruktade Erik icke för sitt öde, men det smärtade honom djupt att vara misskänd af dem, som han upprigtigt älskade, af gamle Knutsen och hans dotter Gudrun. Men den ödesdigra dag, som skulle afgöra allt, ryckte närmare och närmare, utan att någon af dem frågade det ringaste efter honom. Dag från dag hopades han att erhålla åtminstone ett vänligt ord eller en helsning till tröst, men förgäfves; han såg och hörde ingenting af den gamle och Gudrun. Slutligen antog han med smärtsam resignation att han var glömd och sedan väntade han i stum likgiltighet på hvad som skulle komma.

Slutligen var den afgörande dagen inne. Erik fördes inför sina domare. Resultatet blef dock

lindrigare än han hade väntat. De mot Erik befintliga bevisen voro för öfvertygande för att man skulle kunna tvifla på hans brottslighet. Vittneå aflade sina berättelser och gamle Knutsen yttrade icke ett ord hvarken för eller emot. Domen lydde på evig landsförvisning. Af undseende med brottslingens gamle slägtinge, den ansedde Knutsen, valde rätten det lindrigaste straffet. Annars hade nog Eriks dagar varit räknade.

Ehuru han i dof förtviflan beredt sig på en dödsdom, blef han dock djupt upprörd, när han hörde de oåterkalleliga orden uttalas.

I medvetande af sin oskuld och att han dömdes för ett brott som han icke begått, förmådde han icke bibehålla sitt lugn, utan yttrade några vredgade ord till rätten; man fästade sig likväl icke vid detta, utan tinget upplöstes sedan Erik fått tillsägelse att för alltid lemna landet inom tjugufyra timmar.

Erik gick uppåt fjellet, men stannade snart försänkt i dystra tankar. Han stod en lång stund på samma ställe. Men vid åsynen af byskrifvaren, som kom emot honom, vaknade han ur sitt grubbel, och då den lille mannen kastade en spefull blick på honom, när han passerade förbi, rätade han på sig med gnistrande ögon, skar tänderna och utbrast:

»De ha dömt mig orättvist och utstött mig ur samhället — välan! Jag lemna mitt fosterland och kastar mig ut i verlden — det är bättre än att söka nåd och sedan lefva orättvist afskydd och föraktad!»

Och dermed rusade han bort, som om marken brände under hans fötter; han ville komma öfver gränsen så fort som möjligt, fly till ett land der ingen visste af hans orättvisa förnedring.

Men så stannade han snart igen. Det gällde ju en evig skiljsmessa, han borde väl åtminstone taga afsked af de enda vänner han egt, af gamle Knutsen och Gudrun? — Eller måhända var det bättre att han icke gjorde det? Kanske äfven de ansågo honom som en förlorad människa och sökte glömma honom!

Dock, ju mer han lugnade sig, desto mera längtade han efter att få taga ett sista försonande afsked; sedan skulle han med lättadt hjerta vandra bort i fjerran, för att någonstädes, likgiltigt hvar, börja ett nytt lif.

Han stannade uppe på fjellet tills skymningen inbröt. Då — när han icke behöfde frukta för att bli sedd — gick han långsamt och tvekande ned till gamle Knutsens gård; han stod en lång stund obeslutsam, innan han vågade träda fram ur skuggan. Men derpå gick han raskt fram till huset, och när han vek om hörnet, fick han se den gamle, som stod på trappan, med den allvarliga blicken rigtad upp mot stjernorna.

Erik måtte ha varit väntad, ty den gamles ansigte förrådde icke den minsta öfverraskning, när han så plötsligt trädde fram för honom. Allvarligt, men icke ovänligt blickade han på Eriks bleka förvridna anletsdrag.

»Jag kommer för att taga afsked», sade Erik dystert. »Det blir ju för evigt!» tillade han bittert.

»Gå med Gud!» svarade Knutsen allvarsamt och utan att mottaga Eriks framräckta hand. »Du har beredt mig stor smärta, Erik, men jag vill ändå inte förbanna dig. Försona din brottsliga gerning genom ett nytt hederligt lif. Det är allt jag kan säga dig.»

Erik rodnade djupt då han såg att den gamle undvek att vidröra honom.

»Jag är oskyldig, far», sade han med mödosamt bibehållet lugn. »Vid allt heligt svär jag dig att jag talat sanning! Olof angrep mig lömskt och under striden snafvade han och rullade ned i afgrunden.»

Svåra tvifvel afspeglade sig i Knutsens drag, under det han forskande blickade på Erik.

»Domarne hafva pröfvat efter samvete och dömt derefter», sade den gamle strängt. »Om du ändå skulle vara oskyldig, som du försäkrar mig, så bevisa det genom någon handling till fosterlandets nytta. Tillfällen skola icke fattas dig, ty sven-skarna rycka an mot oss. Bevisa genom dina gerningar att vi misskände dig och då skall jag med glädje åter mottaga dig i mitt hem, liksom jag är viss på att då också kunna få din dom upphäfd.»

»Och Gudrun?» frågade Erik sagta, nästan bedjande och med hjertat svällande af vemod. »Skall jag gå, kanske för alltid, utan att få taga afsked af henne?»

»Det är bättre så, Erik», svarade den gamle nästan sträff, under det hans drag hårdnade. »Hvarföre förstora smärtan genom öfverflödiga ord? Äf-

ven utan afsked skall hon bevara dig i vänligt minne. Och drag nu hädan i frid, Erik!»

»Far, far, är detta ditt sista ord?» utropade Erik ur stånd att qväfva sin bittra smärta. »Vill du verkligen beröfva mig det enda som skulle vara min tröst i min olycka, nemligen medvetandet att det fans åtminstone ett enda hjerta, som icke misskände mig?»

»Det blir vid hvad jag sagt», sade Knutsen. »När du genom dina handlingar åter förvärfvat dig dina landsmäns aktning och förtroende, då skall du äfven vara oss af hjertat välkommen. — I annat fall är det bättre att vi glömma hvarandra.»

»Så må Gud förlåta dig för din grymhet att förgifta hela mitt kommande lif!» utbrast Erik lidelsefullt. »Det är icke den orättvisa domen, utan din hårdhet som drifver mig till undergång!»

Och innan den gamle hann säga något mera, hade Erik rusat derifrån, fruktansvärdt upprörd, styrande kosan åter upp mot fjellslutningen.

Det bultade i hans hufvud, det brusade i hans inre; hans fötter buro honom snabbt öfver mossor och stenar, genom mörka klyftor, öfver svindlande branter och skummande bäckar, utan mål, alltjemt framåt, framåt, så länge krafterna räckte.

Han hade ej minsta uppmärksamhet för vägens faror. O om någon gapande afgrund plötsligt öppnat sig och uppslukat både honom och hans kval! Det hade varit det bästa. Men denna hans hemliga önskan gick icke i fullbordan, en osynlig makt tycktes skydda honom för alla de faror, som lurade öfverallt i hans väg.

Timme efter timme förflöt utan att Erik kände behof af hvila; det stormade fortfarande i hans inre. Han ilade framåt allt hastigare — högre och högre, — utan att lägga märke till något, besteg han sluttning efter sluttning. Snart befann han sig deruppe bland dvergbjörkarna; men han lemnade äfven dem bakom sig och studsade tillbaka först då det vidsträckta snö- och isfältet utbredde sig framför hans fötter; han befann sig nu icke långt från de högsta fjelltopparna der i trakten.

Under vanliga omständigheter skulle Erik, trots den kyla som rådde häruppe, hellre tillbringat natten invid något skyddande klippblock, än att vågat en vandring öfver isfältet i mörkret. Talrika klyftor, mer och mindre öfvertäckta med snö och de flesta flera hundra fot djupa, fårade fältet i alla riktningar, hvarför det var förenadt med stor fara att passera detsamma till och med vid fullt dagsljus.

Men derpå tänkte han icke i detta sinnestillstånd. Döden vore ju nu välkommen för honom, därför brydde han sig icke heller om farorna. Liksom för att underlätta hans vandring gick nu månen upp och belyste den väg som låg framför honom. Utan tvekan fortsatte han derföre att gå framåt öfver isfältet, hvarunder han flera gånger halkade omkull och ref sina händer blodiga på de hvassa isbitarna; gång efter annan var han också nära deran att störta ned i någon dold klyfta, der han varit utan räddning förlorad. En gång brast snöskorpan under hans fötter; han sjönk ned i en remna med halfva kroppen, men lyckades arbeta



sig upp igen, hvarefter han genast fortsatte sin äfventyrliga färd.

Hur länge han sträfvade framåt på detta sätt, det visste han icke. Sedan påminde han sig att han deruppe på öfversta kammen stannat några ögonblick för att hemta andan och uttala en förbannelse öfver det land som utstött honom så orättvist; derpå hade han fortsatt färden nedför andra sidan, kommit lyckligt ned i skogsregionen och vandrat alltjemt framåt, till dess krafterna öfvergifvit honom och han fallit omkull i en för honom välgörande vanmakt.

I en kolarhydda, djupt inne i skogen och dit hans fötter burit honom, återkom Erik till sans. Kolaren hade påträffat honom liggande vid randen af en liten skogssjö, burit honom hem till sin hydda och med äkta nordisk gästfrihet lemnat honom all den vård han kunde. Erik behöfde blott ett par timmar för att återfå nödiga krafter till att fortsätta sin flykt. Hans värd ville att han skulle stanna åtminstone till dagen derpå; men det ville Erik icke höra talas om. Han gaf undvikande svar på kolarens frågor och längtade efter att få gå vidare; det föreföll honom som om olyckan häftade vid hans hälar och som om en hvar skulle kunnat läsa i hans ansigte att han var en landsförvisad, en vanärad människa.

Efter en knapphändig måltid skiljdes han med ett tacksamt handtryck från sin fattige välgörare och fortsatte derpå allt lugnare sin vandring. Det var ännu ett godt stycke till gränsen. Solen gick ned och upp igen innan han slutligen ytterst ut-

mattad anlände till det första boningshuset på svensk botten. Äfven der blef han gästfritt mot-tagen.

Således befann han sig nu utom fosterlandets gränser; ett främmande land låg nu framför honom; nu gällde det att börja ett nytt lif.

---

Byskrifvaren hade med illa dold skadeglädje åhört den hårda dom som fälldes öfver Erik. Han hatade den unge mannen af hela sin själ, dels emedan hans lågsinnade natur icke kunde tåla en sådan ärlig karaktär som Eriks och derföre att han visste att denne gjort honom misstänkt i gamle Knutsens ögon, dels derföre att Erik visserligen ofrivilligt men icke desto mindre omintetgjorde de planer han byggt på Olof och slutligen derföre att han kände att Erik föraktade honom. Men förakt, det var just det som den lågsinnade byskrifvaren minst af allt kunde tåla; hans sårade fåfånga hade uppväckt hatet mot Erik och detta hat förstorades dagligen och ropade efter hämnd.

Denna hade byskrifvaren nu haft tillfälle att tillfredsställa och det i fullt mått. Han hade också icke tvekat att vittna falskt mot Erik och kunde nu säga sig sjelf att hans vittnesmål hufvudsakligen bidragit till Eriks fällande. Han förargade sig blott öfver att det stannat vid en simpel landsförvisning; han hade hoppats att det skulle blifva en dödsdom för uppsåtligt mord.

Emellertid måste han nu nöja sig med saken sådan den var. Landsförvisningsdomen befriade

honom ändå från en besvärlig uppmärksamhet af en som kanske kunnat bli en farlig fiende.

I sin egenskap af byskrifvare hade han att ombesörja alla skrifter rörande bygdens allmänna ärenden. Han skulle nu åt en af bönderna uppsätta någon inlaga, hvarföre han infunnit sig på utsatt ställe, för att göra sin skyldighet. Bläck och penna bar han alltid på sig och det behöfliga papperet drog han fram ur bakfickan på sin rock. Det var en omfångsrik bundt, bestående af lösa pappersblad, deremellan instuckna bref och åtskilliga handlingar; några unga bondpojkar gjorde spe af byskrifvaren och hans "pappersficka", men det brydde han sig icke om, utan utvalde hastigt passande papper och på några minuter hade han expedierat den begärda inlagan.

Derpå aflägsnade han sig, men kom tillbaka om en liten stund, med synbar oro i den lurande blicken. Han saknade ett bref, som han förmodade ligga kvar på bordet och som han glömt stoppa på sig igen. Man såg nu hur han snokade ikring öfverallt, men utan att finna sitt förlorade bref. Han tycktes bli alltmera upprörd. På de andras frågor svarade han att det var ett viktigt dokument, som han nödvändigt måste ha reda på.

Man hjälpte honom att söka både inne och ute, men förgäfves. Slutligen föll det honom in att han varit i ett ärende hos Knutsen och äfven der framtagit pappersbundten ur bakfickan. Sannolikt hade han tappat brefvet der. Han skyndade derfor dit igen och hans förmodan besannades, ty när han nästan andlös rusade in till den gamle

bonden, föll hans första blick på det ödesdigra brevet som Knutsen höll i sin hand.

»Gud ske lof, der har jag det!» stötte han fram. »Jag har sökt brevet öfverallt och trodde nästan att jag hade förlorat det för alltid. Låt mig få det!»

Knutsen utsträckte redan sin hand för att återlemna det, då han varseblef byskrifvarens oroliga utseende, hvilket föranledde honom att vika upp brevet för att undersöka det närmare.

Byskrifvaren märkte hans afsigt och sprang fram för att rycka det ifrån honom. Men Knutsen hade redan hunnit kasta en blick på det skrifna.

»Stopp! Hvad är det här?» utropade han förbluffad. »Det är ju skrifvet på svenska! Det är väl derfore som du är så rädd om det, byskrifvare?»

»Låt mig få brevet», sade byskrifvaren blekande och sökte åter att rycka det ifrån den gamle; men han drog undan det så hastigt att byskrifvarens afsigt misslyckades.

»Det här förefaller mig misstänksamt och förtjenar verkligen att närmare undersökas», sade Knutsen och fästade en skarp blick på den lille mannen, som förgäfves sökte dölja sin bestörtning.

Under det byskrifvaren bad och besvor den gamle att återlemna brevet, som icke innehöll något af vigt, inträdde några bönder, hvilka helt förundrade åsågo hur byskrifvaren försökte taga ett papper, som gamle Knutsen höll i sin upplyftade hand.

»Hör på derborta, är det någon af er som kan läsa skrifven svenska?» utropade Knutsen till de inträdande. »Byskrifvaren här har tappat ett svenskt

bref, som han är ytterst angelägen om att återfå. Det förefaller mig mycket misstänkt och jag har länge hyst ett visst misstroende till den här karlen.»

Bönderna trängde sig fram helt nyfiket, under det byskrifvaren försökte obemärkt uppnå dörren. Men gamle Knutsen hade icke släppt honom ur sigte, och då han märkte hans afsigt, ropade han:

»Låt honom inte undkomma! Håll fast honom! Vi måste först se efter om det inte ligger något skurkstreck under det här brefvet.»

En af bönderna ställde sig för dörren och en annan, som förstod svenska, uppläste långsamt brefvets innehåll. Redan första raden utvisade att byskrifvaren stod i hemlig förbindelse med fienden; vidare stod det att han på 'vanligt ställe' skulle få en summa penningar för att han sprängt den af bönderna uppförda forskansningen i passet i luften. Krutet skulle han dessutom få betalt för.

»Tänkte jag inte att det låg något bofstreck under alltsammans!» utropade Knutsen rasande, sedan bonden slutat med läsningen.

Byskrifvaren, som stått liksom på glödande kol under det beviset på hans förräderi blottades ord för ord, fattade nu ett förtvifladt beslut. Knutsen skulle just återtaga brefvet, då byskrifvaren hastigt rusade genom rummet, förbi den gamle och hoppade djerft ut genom det öppet stående fönstret, innan någon af de innevarande kunde hindra honom.

»Fördömdt! Låt den förrädaren inte undkomma!» ropade Knutsen och sprang ut genom dörren, följd af alla de öfriga.

Just nu sprang byskrifvaren ut på vägen; men

Knutsen, som tycktes ha blifvit ung på nytt, satte efter honom med långa språng och var snart tätt i hälarne på den flyende. Under det han sprang öfver gården hade byskrifvaren ryckt till sig en i gräset liggande påk; när han nu hörde Knutsen tätt bakom sig, slungade han i sin förtviflan påken mot den förföljande gamle, som fick den mellan benen och derföre störtade omkull på vägen. Byskrifvaren fick nu försprång, och när Knutsen åter rest sig, såg han hur den lille mannen vek af från vägen och ilade rakt upp mot skogen.

Om han lyckades uppnå denna, så var han sannolikt räddad, ty deruppe fans hundrade gömställen i klyftorna och mellan de kullfallna stammarna. Detta visste också den flyende och dödsångesten bevingade hans steg; i vilda språng nalrades han skogsbrynet. Men de förföljande bönderna insågo också vigten af att han blef gripnen; de ansträde sig derför till det yttersta för att upphinna byskrifvaren.

Han tycktes likväl vara nära att undkomma, ty afståndet mellan honom och förföljarne minskades icke. Då fingo de senare plötsligt en oväntad hjälp. Knutsens stora bandhund hade, uppretad af skriken och larmet, slitit sin kedja och rusade nu i långa språng förbi de uttröttade bönderna. Ännu en minut — byskrifvaren hade endast ett par steg fram till skogen — då hörde han plötsligt ett fläsande bakom sig och i nästa ögonblick rullade han omkring med bandhunden, som gaf honom det ena bettet efter det andra.

Blödande och i dödsångest sökte han afvärja

hundens anfall och slutligen blef han liggande alldeles orörlig. Hunden upphörde då att bitas, men stod färdig att åter kasta sig öfver honom vid minsta försök att resa sig.

Endast med möda lyckades Knutsen få djuret bort från den fallne byskrifvaren, som nu var alldeles utmattad och som icke gjorde något vidare motstånd, utan lät sig bortföras helt viljelös; han gick eller rättare sagt vacklade fram mellan tvenne af bönderna och tätt bakom gick Knutsen med bandhunden, som hade ett vaksamt öga på fången. Man återförde byskrifvaren till Knutsens gård, der han fick återhemta sig litet, naturligtvis under sträng bevakning. Utan bandhundens mellankomst skulle han ha lyckats i sitt rymningsförsök.

Sedan man hvilat sig en stund efter denna opåräknade kapplöpning, underkastades fången ett förhör, under det hans papper genomsöktes och lästes. Flera bevis på hans förbindelse med sven-skarna kommo dervid i dagen. Förgäfves kastade sig den afsløjade förrädaren på knä och bad om nåd; man vände sig bort från honom med förakt och beslöt att så fort som möjligt underrätta vederbörande om hvad som förefallit. Derpå instängdes fången i en slags källare på gården.

Här lemnades nu byskrifvaren ensam med sin förtviflan. Qvald af dödsångest, ty han visste att landsförräderi bestraffades med döden, tillbragte han flera timmar med att grubbla öfver hur han skulle kunna fly. När han blifvit van vid mörkret, såg han att det icke fanns någon öppning på rummet utom dörren; han hade gått fram till denna

och försökt öppna den, men en barsk röst derutanföre hade afskräckt honom från dylika försök och på samma gång gifvit honom visshet om att han var väl bevakad.

Men hur skulle han bära sig åt då han icke kunde komma ut genom dörren? Han satt en lång stund alldeles orörlig, försänkt i dof modlöshet och sjudande ångest; hans pulsar slogo feberaktigt och kallsvetten strömmade utför hans panna och kinder.

Slutligen — han visste ej om det var dag eller natt — reste han sig mekaniskt och började åter undersöka väggarna i sitt fängelse; kanske han kunde finna någon räddande utväg.

Rummet var alldeles tomt och väggarna bestodo af groft tillhuggna stockar; det kände han; springorna voro utfyllda med murbruk och halm. Således kunde han icke tänka på att komma ut den vägen; han försökte skjuta på stockarna med all sin kraft, men han förmådde ej rubba dem det minsta.

Således ingen utväg!

Han svettades af ångest. Hvad skulle han taga sig till? Hur skulle han kunna slippa ut obemärkt och undkomma den säkra död, som hotade honom för hans landsförräderi?

Han kastade sig på golvet och stönade, slet sig i håret och sprang derpå upp igen, marterad af fruktan för döden och alltjemt grubblande på hur han skulle slippa ut. Han började ånyo sin undersökning. Men ingen annan öppning än dörren fans och utanför denna satt någon som kunde omöjliggöra hvarje försök till flykt den vägen. Och om han ändå skulle försöka den vägen, så riske-



rade han ju att få ett dråpslag och bli kedjad och då först vore det slut med alla rymningsförsök, då vore han verkligen förlorad.

En ny tanke genomilade hans upphettade hjerna.

Skulle han ej kunna träffa på något murket ställe i väggen och der bryta sig igenom? Han visste att den källare, der han var instängd, låg endast till sin halfva höjd under jorden, hvilket naturligtvis var en gynsam omständighet.

Men hur skulle han kunna undersöka väggen noga då han icke hade någon knif eller något annat skarpt föremål? Således var äfven denna plan omöjlig att utföra, och på nytt öfverväldigad af modlöshet, kastade han sig ned på golfvet och blef liggande orörlig.

Plågad af det obehägnade i sin ställning och alldeles utmattad vände han sig på rygg, hvarvid han utsträckte sin ena arm. Plötsligt ryckte han till, han hade vidrört något skarpt föremål; han reste sig ögonblickligen och började famla omkring på golfvet; några sekunder derefter var han nära att uppgge ett jublande rop, han hade nemligen fått tag i en i golfvet till hälften inslagen stor spik; han försökte draga upp den ur golfplankan, men den satt fast, ehuru han kunde röra den litet åt ena sidan.

Han genomilades på nytt af glad förhoppning. Spiken kunde bli ett verktyg till hans räddning; ty han kände att den var både grof och lång.

Han grep fast i den med båda händerna och försökte ånyo med uppbyggande af alla sina krafter att draga den ur golfplankan. Men han tyck-

tes ha jublat för tidigt och tänkt sig saken lättare än den verkligen var. Ty fastän spiken märkbart rörde sig, så kunde han dock icke få så fast grepp om den, att han förmådde draga upp den. Han upprepade försöken gång på gång, men fingrarna gled o alltid öfver spikhufvudet, som icke hade så stora kanter, att det kunde lemna någon hållpunkt. Slutligen försökte han draga ut den med tänderna. Detta tycktes lyckas bättre; ehuru han kände att blodet rann ur munnen, och fastän det gjorde förfärligt ondt, så bet han dock i vild förtviflan i spiken och drog våldsamt uti den, under det han stödde händerna mot golfvvet; plötsligt var han nära att störta baklänges — det sista häftiga rycket hade lyckats — han höll den utdragna spiken mellan tänderna.

Han måste nu sätta sig ned och flåsa ut; men ångesten dref honom att snart börja med det vidare utförandet af sitt rymningsförsök. Med spiken kunde han hacka bort murbruket mellan springorna för att undersöka stockarna; han gjorde det så försigtigt som möjligt, för att undvika allt buller; äntligen stötte han på ett ställe der stocken var temligen murken; han darrade af glädje. Genombrytandet gick lättare än han trott; han kunde bryta lös stora trästycken med händerna och föröfrigt gjorde spiken sin nytta.

Efter ungefär en halftimmes försigtigt arbete skimrade den första ljusstrålen utifrån emot honom; ännu en kvarts timme och då hade han vidgat öppningen så mycket, att han kunde titta ut genom densamma; han befann sig i jernhöjd med gårds-

planen. Det var synbarligen tidigt på morgonen, ty ingen syntes till.

Under det han höll på med genombrytandet af väggen hade han flera gånger hört ett ljud, som blifvit allt starkare ju närmare han kom till ytter-sidan; han hade flera gånger stannat orörlig och lyssnat oroligt, men icke kunnat förstå hvad det var.

Det var liksom ett fnysande, blandadt med vissa skorrande ljud, och nu, då öppningen var färdig, hördes det helt tydligt. Han intogs af förskräckelse; hvad kunde det vara? Slutligen beslöt han sig för att sticka ut hela hufvudet för att lyssna ännu bättre. Han hade dock knappast fått hufvudet genom öppningen förr än han hastigt drog det tillbaka igen; han hade nemligen blickat in i ett par glödande ögon, under det samtidigt en het andedrägt flåsats i hans ansigte och ett doft morrande nått hans öra.

Store Gud, det var bandhunden! Byskrifvaren hade icke tänkt på honom, och nu hotade den besten att omintetgöra hela hans i det närmaste utförda rymningsförsök; ty kom han i hundens närhet, så blefve han ofelbart söndersliten och då föredrog han hellre att stanna kvar i sitt fängelse.

Men ett nyvaknadtt hopp släckes ej så lätt. Byskrifvaren beslöt snart att ännu en gång titta ut i det fria.

Åter stirrade de glödande ögonen på honom och de hvita spetsiga tänderna glänste i skymningen. I feg förskräckelse ville han åter draga sig tillbaka, men så kom dödsängesten och höll honom

qvar i öppningen. Han gjorde våld på sig och blickade utmanande på djuret.

Då observerade han till sin utsägliga glädje att Knutsen den föregående aftonen glömt lösa hunden från hundkojan och att denne således icke kunde rusa på honom; han beräknade afståndet och att hunden icke skulle kunna nå honom när han kröp ut; om han bara icke började skälla, var det således ingen fara från det hållet. Djuret kunde visserligen slita sig lös, såsom det gjorde dagen förut, och då var han förlorad, men detta måste han riskera, såvida han ville undkomma. Föröfrigt såg han att kedjan var kort och således svårare att slita af.

Efter en lång öfverläggning med sig sjelf vågade han slutligen det förtviflade försöket. Långsamt, tum för tum sköt han sig genom öppningen och tätt förbi hunden, som i tyst raseri drog och slet i kedjan; han ville så gerna gripa tag i sin fiende med de hvassa tänderna, han försökte det gång på gång, men han nådde honom icke; det var dock endast några tum mellan hundens gap och byskrifvarens ansigte.

Ångestsvetten perlade på den lille mannens panna, ty han måste närma sig tätt intill det rasande djuret. Merå död än lefvande kom han slutligen helt och hållet ut ur öppningen — nu uppgaf hunden ett genomträngande tjut och gjorde vilda försök att slita sin kedja — men nu stod äfven byskrifvaren på fötterna och ögonblicket derpå ilade han upp mot skogen, nästan vansinnig af både glädje och förskräckelse.

Han hade ännu icke uppnått skogsbrynet då han fick höra rop och larm bakom sig; hundens tjut hade väckt gårdens folk. Alla kommo utrusande, men för sent. Gamle Knutsens skarpa blick såg endast en mörk figur hastigt försvinna mellan furorna deruppe på sluttningen; men han visste att det var byskrifvaren och att all förföljelse var onyttig och lönlös.

Dagen derpå vid middagstiden hörde man på de vid fjellsluttningens fot liggande gårdarna de välbekanta rytande brumningarna från en björn deruppe i öfre skogsregionen. Gamle Knutsen, som alltid varit en rask jägare, kände sin jagtlust vakna, när han hörde skogens konung tillkännagifva sin närvaro; han afsände bud till ett par af grannarna, och en timme derefter uppbröt ett litet jagtparti från Knutsens gård. Sällskapet bestod af gubben sjelf, som ledde en liten lurfvig björnhund, tre andra bönder och två drängar, som buro väskor med lifsmedel och hvar sitt bastanta björnspjut.

På de ofta upprepade och våldsamma brumningarna hade man hört att björnen blifvit retad på något sätt. Nu hördes han ej mer, men man antog dock att han ännu befann sig kvar deruppe på öfversta sluttningen. Ju högre man kom, desto försigtigare ryckte man framåt. Slutligen uppnådde man öfre platån. Men det var då redan långt lidit på dagen, hvarföre man efter en kort öfverläggning beslöt att lägga sig här öfver natten och först tidigt morgonen derpå spåra upp björnen. Man uppsökte derföre en liten mossbevuxen plats, hvarest man slog sig ned och med frisk aptit an-

grep väskornas innehåll af både torrt och vått. Skymningen inbröt snart; en af drängarne skulle vaka tillsvidare; fram på natten skulle han aflösas af den andre; de öfriga sträckte ut sig på mossan och insomnade snart, trötta af den mödosamma bergbestigningen.

I soluppgången voro allesammans på fötter igen. Man gjorde slut på matsäcken och derpå började man stiga uppför sista sluttningen. Då man kommit in i skogen, som här var något glesare än längre ned, släpptes hunden; han försvann snart mellan busksnären. Nu intogo jägarne sina platser med ett temligen stort mellanrum mellan hvar och en, dock ej längre än att man både såg och hörde sin närmaste man. Derpå börjades drefvet. Man vandrade en god stund, utan att se till något ovanligt; plötsligt hördes temligen långt derifrån hundens skall; han hade således stött på björnens spår. Nu påskyndade man stegen i denna riktning; skallet blef allt ilsknare och öfvergick slutligen till ett halft tjutande, hvilket bevisade att hunden befann sig i björnens omedelbara närhet. På en gång hördes äfven dennes väldiga brummande. Jägarne blefvo nu liksom elektriserade, jagtlusten glödde i allas ögon. Man skyndade framåt och anlände slutligen till en liten fri plats nedanför en temligen hög och brant klippvägg. Björnen stod på bakbenen under en stor gran, ur hvars stam hans skarpa klor slet lös stora barkstycken och stickor; hunden sprang omkring honom och skällde ursinnigt, sökande gång efter annan att bita honom i bakdelen och alltid skickligt undvikande de slag björnen

måttade efter honom med sina breda ramar. Plötsligt vändes nalles uppmärksamhet från hunden; han hade hört de ankommandes steg, han vädrade och tycktes bli orolig; vid åsynen af gamle Knutsen, som först visade sig, utstötte han ett vredgadt brummande.

»Goddag, goddag, gamle gosse!» svarade Knutsen med blixtrande ögon. »Du skall straxt få rätta helsningen!» Dermed lade han bössan till ögat — skottet small — kulan borrade sig i björnens ludna barm. Han uppgaf ett förskräckligt vrålände och rusade rakt emot gubben. Men nu hade de andra tre bönderna också hunnit fram — tre skott smällde nästan på en gång — björnen slog ett par gånger i luften med ramarna och störtade derpå omkull på sidan, sträckte på kroppen, så att det knakade i benen och blef derpå liggande orörlig, under det marken färgades af hans blod. Nu steg den ene af drängarna fram och stötte spjutet rakt i hjertat på besten, som dervid gjorde en liten ryckning, den sista. Alla männen uppgåfvo nu ett jubelrop och jagtsupen expedierades pligtskyldigast.

Man slog sig nu ned för att hvila en stund; under tiden togo drängarna skinnet af björnen, som var en medelstor hanne, samt styckade köttet. En hvar af sällskapet skulle få sin del att bära på hemvägen.

Hunden hade emellertid sprungit omkring och plötsligt hörde männen hur han straxt i närheten uppgaf ett långdraget tjut. Alla rusade upp — kanske björnhonan fans der bakom klippan — nej! ty då skulle hunden skällt lika ursinnigt som på

hannen — nu tjöt han igen, lika klagande som förra gången — hvad kunde det vara?

Försigtigt närmade sig männen åt det håll der hunden befann sig och när de veko om klipphörnet sågo de hunden stå tjutande bredvid något mörkt föremål, som låg nedtryckt i mossan. Vid närmare efterseende befans det vara en menniskokropp. Liket var förfärligt tilltygadt, hela ansigtet och hufvudsvålen borstslitet, kläderna söndertrasade och ena armen krossad på flera ställen. Den olycklige hade tydligen plötsligt och oväntadt stött på björnen och kommit i strid med honom, ty ena handen som var krampaktigt knuten höll en stor tofs af björnens ragg. Hvem kunde väl den döde ha varit i lifstiden? Han var så krossad och söndersargad, att det skulle bli svårt nog ikänna honom. Nu förstodo männen också hvarför björnens första brumningar, som de hört dernerifrån, varit så ilska och högljudda. De hade dock icke kunnat ana att de lyssnat till vrålningarna öfver en menniska som höll på att sönderslitas. Men hvem var den olycklige?

Hastigt utstötte Knutsen ett rop af öfverraskning. Han hade ur den söndertrasade rocken framdragit ett bläckhorn och en penna. Du store Gud! Det var byskrifvaren! Ytterligare undersökningar förvissade dem om att det verkligen var landsförärdaren, som på detta sätt fått sin bane.

Alla männen intogos af en högtidlig känsla.

»Guds finger!» sade gamle Knutsen. »Det var icke den högstes vilja att han skulle hinna öfver gränsen till det land han förrådt. — Men döden



försonar allt — och hans död måtte ha varit fasansfull. Gud vare hans själ nådig!»

Dermed blottade den gamle sitt hufvud, hvilket exempel följdes af alla de andra.

»Som kristna människor kunna vi icke lemna hans qvarlevfor häruppe till föda för rofdjuren, små och stora», fortfor gamle Knutsen. »Vi måste taga honom med oss dit ned.» Vändande sig till drängarna tillade han: »Gör i ordning några grenar och mossa till en bår. Den olycklige må åtminstone få en ordentlig graf.»

Ett par större grenar fästades vid hvarandra medelst tvärlåar och på dessa lades en bädd af mossa och löf. Byskrifvarens sargade lik lades derofvanpå och fastbands med ett snöre, som en af männen burit på sig. Derpå togo drängarna båren och de andra hvar sin del af björnens kött; huden lades öfver en stång, som bars af två af männen och så satte sig tåget i gång nedöfver sluttningarna. Alla gingo tysta och allvarliga, ty glädjen öfver den lyckade jagten förstummades vid tanken på byskrifvarens öde, i hvilket männen sågo Guds straff öfver landsförrädaren.

---

Erik hade emellertid, sedan han återhemtat sina krafter på den första svenska bondgården, fortsatt sin vandring söderut. På en större jordegendom hade han tillsvidare fått anställning och trots sin egenskap af norrman hade han dock genom arbetsamhet och redbart väsen samt för sin styrka förvärfvat sig husbondens välvilja. I början

hade de nya förhållandena och göromålen skingrat, delvis åtminstone, hans tankar på det förflutna. Men alltefter som han vande sig vid sin nya ställning, öfverfölls han af en alltmera tilltagande oro. Det förflutna med alla dess fröjder och sorger trängde sig åter fram i minnets förgrund och snart nog visste Erik att hans gnagande oro härledde sig från en ousäglich längtan efter att få återse Gudrun. Hennes bild framträdde allt tydligare i hans hjerta och slutligen tyckte han sig ständigt se hennes mildt sorgsna ögon, höra hennes allvarliga bedjande stämma. Han tänkte ständigt på henne om dagen, han drömde om henne på natten, och denna förtärande längtan gaf honom aldrig någon ro.

Men när och hur skulle han, den landsförvisade, kunna få återse henne? »Jo, svarade det i hans inre, »när du genom dina handlingar åter förvärfvat dina landsmäns aktning och förtroende, då skall du äfven vara oss af hjertat välkommen!» Dessa den gamle Knutsens afskedsord ljödo nu åter i hans öra och han upprepade dem så ofta för sig sjelf, att de till sist beherrskade honom lika mycket som hans längtan efter Gudrun.

Handlingar! Den gamle begärde att han skulle handla — och till fosterlandets, till Norges nytta och gagn. Men hvad skulle han då göra? Strida för fosterlandet? Det fick han ju inte, ty han var landsförvisad. Han skulle således utföra något på egen hand, alldeles ensam; men hvad skulle det vara, som kunde gagna Norge? Och äfven om han kunde hitta på något, förtjenade verkligen

hans fosterland, som orättvist stött honom ifrån sig, att han bringade det något offer?

Och likväl, om han icke gjorde fosterlandet, just detta fosterland som stötte honom ifrån sig, någon stor tjänst, så skulle han aldrig få återse Gudrun. Vid denna tanke kände han en utesäglig bitterhet fylla sitt inre. Nej, han måste återse henne, kosta hvad det ville, ty hon var för honom mera värd än fosterland, lif, allt. Således måste och ville han handla. Men på hvad sätt? Detta blef ett nytt grubbel för honom, en fråga som han dag och natt bemödade sig om att kunna tillfredställande besvara.

Skulle han under falskt namn söka värfning vid norska armén och på slagfältet göra sig bemärkt genom någon modig bragd? Detta skulle nog kunna gå för sig, men han skulle äfven kunna stupa för någon svensk kula och farväl då både med Gudrun och upprättandet af hans ära. Det fans icke den minsta feighet hos Erik, men denna plan tyckte han icke föra till målet så alldeles säkert. Och härvidlag gällde det ett hastigt afgörande, ty han kände att han icke länge skulle kunna bära såväl skiljsmessan från Gudrun, som gränelsen öfver den orättvisa landsförvisningsdomen; han skulle ofelbart inom kort duka under på ett eller annat sätt.

Men hvad skulle han göra, hvad skulle han göra?

Skulle han uppträda som öfverlöpare hos svenskarne och försöka locka någon del af dem i förderfvet? Föra dem vilse bland fjellen — få dem

att störta ned i någon klyfta? — Nej, nej! Detta var först och främst ovärdigt en tapper och modig man och föröfrigt skulle det sannolikt icke anses som någon så stor tjänst mot fosterlandet. Den planen dugde inte heller.

Han ansträngde sin tankeförmåga till det yttersta för att utfinna det sätt hvarpå han skulle gå tillväga och hvarigenom han skulle kunna återeröfra Gudrun och landsmännens aktning; men han grubblade förgäfvets. Alla de planer han uppgjorde föreföllo honom vid närmare öfvervägande vara odugliga eller osäkra.

Sliten mellan sin trånad efter Gudrun, sitt begär efter upprättelse och sitt grubbel öfver hvad han skulle taga sig till, råkade han slutligen i ett slags exalteradt tillstånd, hvilket han hade all möjlig möda att kunna dölja för husbonden och gårdsfolket. Ty ingen svensk borde få veta, eller ens ana hvilka tankar som uppfyllde hans själ.

Så satt han en afton inne i hvardagsstugan jemte det öfriga gårdsfolket, lyssnande till de nyheter som förkunnades af en på besök kommen bonde, som nyligen varit nere i Strömstad, på vestkusten. Han kunde således berätta om både ett och annat från det icke långt derifrån belägna Fredrikshald. »Det ska vi snart vara herrar öfver», menade han, »och sedan styr nog kungen kosan rakt in i Norge. Det är ändå en kung som heter duga! Han är alltid med der det smäller värst och han skall nog reda sig med norrmännen.»

Samtalet fortfor ännu en lång stund, hvarunder kungens djerfva mod och tapperhet prisades af än

den ene, än den andre. Slutligen skiljdes man åt, för att hvar och en på sitt håll söka hvilan.

Erik gick upp på sin lilla kammare. Men som han icke kände sig trött, satte han sig vid bordet och stödde hufvudet i händerna. Han var snart inne i sitt vanliga grubbel igen om hvad han skulle göra, som kunde anses vara en tjänst mot fosterlandet. Hans tankar irrade än hit, än dit och återkommo alltid till Gudrun, hvars bild tycktes liksom uppmana honom till handling. Han tänkte också på hvad bonden dernere berättat, på nyheterna från krigsskådeplatsen. Kunde han, Erik, då verkligen inte på något sätt gripa in i händelsernas gång? Hvilken triumf för honom skulle det ej bli, om han kunde träda fram för gamle Knutsen igen och säga: »Detta har jag gjort — för fosterlandet — nu har jag återförvärfvat mig den ära som ni beröfvade mig — nu är Gudrun min — det har du sjelf lofvat!» Och så återvände tankarna till kriget. Fredrikshald skall snart falla, hade bonden sagt och Erik insåg att sedan vore det icke mycket värdt med danska öfverväldet. Han intogs plötsligen af en stor lust att sjelf begifva sig dit i närheten; kanske skulle det dernere gifvas något tillfälle för honom att göra sig bemärkt; kanske det på sjelfva krigsplatsen vore lättare att finna lösningen till den gåta gamle Knutsen förelagt honom och som han hittills förgäfvos bemödat sig att utfundera. Men det vore förenadt med stor fara för honom; ty togs han af norrmännen, då skulle han troligen få sluta sina dagar i fängelset, och togs han af svenskarna, kunde det hända att han helt simpelt blef skjuten

som spion. Dessa faror afskräckte honom dock icke; tvärtom. Hans lust att bege sig dit ned blef allt större; han tyckte sig redan höra kulornas hvinande, han såg fästningsverken och soldaterna och der på svenska sidan såg han en hög gestalt, det var Karl den tolfte, som de prisat så mycket der nere i stugan. Karl den tolfte, ja — det var han som skulle intaga Norge — nå, det kunde då verkligen icke medföra landets undergång — men i alla fall var han nu Norges fiende — på hans kommando skulle svenskarna plundra och brandskatta — det var han som . . .

Här afbröts han i sina funderingar af en idé, som slog ned i hans hjerna lik en blixtråle. Han rusade hastigt upp från stolen och blef stående med stirrande ögon och knutna händer; hans utseende företedde nu en besynnerlig blandning af förskräckelse och glädje, motvilja och triumferande hot. Ändtligen tycktes han återkomma till sig sjelf igen, men han var synbarligen helt och hållet intagen af någon ny tanke; han gick fram och tillbaka, han stannade emellanåt, än rätande på sig, än skakande på hufvudet och mumlande otydliga ord. Slutligen utbrast han högt: »Jag måste dit ned — Gudrun, Gudrun, för din skull är jag färdig till allt — jag måste ned till Fredrikshald.»

Han återfick nu hela sin kallblodighet. Han lyssnade uppmärksamt, men intet ljud hördes; det var ju midt i natten och alla andra i gården lågo förmodligen i sin djupa sömn. Utan ringaste betänkande stoppade han sina få tillhörigheter i en rensel, som han skaffat sig, tog skorna i ena han-

den, öppnade dörren varsamt och smög sig ljudlöst ned i hvardagsstugan. Två af gårdens pigor lågo här försänkta i djup slummer, hvilket hördes på de jemna afmätta andetagen; den stora väggklockan pickade entonigt, föröfrigt var allt tyst och stilla. Erik smög sig fram till ett skåp, hvarur han framtog ett par brödbitar; dessa stoppade han i fickan. Derpå ämnade han taga ned den stora nyckeln till farstugudörren, men han tycktes besinna sig och gick i stället fram till ett af fönstren, som han lyckades öppna utan buller. Varsamt steg han upp på fönsterbrädan och hoppade sedan lätt ned på gräsmattan derutanför; han lyssnade några ögonblick med återhållen andedrägt, sköt derpå till fönstret och aflägsnade sig med snabba steg från gården. När morgonen grydde befann han sig redan ett par mil derifrån. Han hade haft något af lönen innestående, men det tänkte han icke på; det var en småsak i jernförelse med hvad han nu rufvade på.

Han saknades naturligtvis morgonen derpå derhemma i bondgården. Man pratade både hit och dit om hans hemlighetsfulla försvinnande, men då alla efterforskningar icke ledde till något resultat, brydde man sig icke vidare om hans öde.

Ingen i trakten hade sett honom aflägsna sig, ty han höll sig hela första dagen inne i skogen, likväl följande efter landsvägen. Först på andra dagen gick han in i en bondgård och gjorde sig underrättad om vägen till Fredrikshaldstrakten. Man betraktade honom misstroget, men lät honom gå i fred, ehuru man var mycket böjd för att anse honom för en spion.

Tredje dagens morgon hörde han aflägsset kannonunder. Han påskyndade sina steg; hans näsborrar vidgades, hans ögon blixtrade. Någon obe-slutsamhet syntes nu icke i hans ansigte. Han hade kämpat en hård inre strid under vägen, men tanken på Gudrun hade förmått honom att fatta sitt beslut. Det syntes nu att han sträfvade rakt fram till något mål — men hvilket?

Vid middagstiden framkom han till en liten skogbevuxen höjd, hvarifrån han kunde se både Fredrikshalds fästningsverk och svenskarnas löpgrafvar. Härifrån såg han nu kanonkulorna hvina fram mellan rökmolnen och hörde äfven gevärs-salvor, ty svenskarna hade hunnit fram med löpgrafven ända till ett par hundra stegs afstånd från fästningens utanverk.

Skottvexlingen fortsattes hela dagen och långt in på natten och Erik låg alltjemt kvar på sitt gömställe. Vid midnatt aftog skjutningen något; hela fältet mellan fästningen och löpgrafven upplystes af brinnande beckkransar och utkastade fyrbollar. Midt i mörkaste natten reste sig Erik, kastade ifrån sig renseln och steg utför sluttningen ned på fältet, som åt detta håll icke var upplyst. Hans ögon blixtrade och hvarje muskel var spänd. När han kommit ett stycke ut på fältet lade han sig på magen och begagnande sig af alla fördjupningar i marken kröp han framåt mot svenska löpgrafven. Kulor hveno öfver honom, en och annan slog ned i marken bredvid honom, men han fortsatte dock att krypa framåt tum för tum. Värst var det när han skulle passera något belyst ställe;



han måste då krypa så sagta, att man, ifall man blifvit honom varse, kunnat hålla honom för en sten, eller något dylikt. Slutligen befann han sig tätt under skanskorgarna vid löpgrafven; han kröp in i en mörk remna mellan ett par grushögar, för att återhemta sig efter den utståndna ansträngningen.

Hvad ämnade han nu göra?

Skjutandet fortför, ehuru mindre regelbundet; enstaka kulor borrhade sig in i skansbetäckningen öfver hans hufvud och en gång öfverhöljdes han af grus och spillror. Men han tycktes stå under inflytandet af någon fix idé, som gjorde honom känslolös för alla faror. Han log emellanåt, men det var ett besynnerligt leende, lika besynnerligt som uttrycket i hans ögon.

Efter ungefär en timme reste han sig varsamt och började nu försigtigt klättra uppför skansbetäckningen. Grus och stenar rasade under hans fötter, men rasslet hördes knappast bland annat buller som kulorna åstadkommo. Han befann sig snart uppe på en skanskorg, som låg i mörker bakom en ännu högre; han sträckte fram hufvudet försigtigt och blickade ned i löpgrafven. En besviknen förväntan målade sig i hans drag; han rynkade pannan och utstötte en ed. »Ingen vaktpost!» mumlade han. Löpgrafven var alldeles tom.

Detta tycktes alldeles kullkasta hans uttänkta plan. Han intogs af harm och vrede och under intrycket af dessa känslor glömde han all försigtighet. Han hasade sig ned i löpgrafven — detta var en djerfhet utan like, ty fastän den var tom för ögonblicket, kunde ju manskap komma hvilken stund som

helst och då hade det förvisso varit slut med honom. Nedkommen i löpgravven tycktes han dock besinna sig, men smög sig likväl framåt ända bort till en böjning, bakom hvilken han hörde röster på afstånd. Här stannade han, men utan att tyckas veta hvad han vidare borde företaga sig. »Ingen vaktpost!» mumlade han på nytt, liksom med qväfdt raseri. Han stod en lång stund obeslutsam. Ändtligen tycktes han få en idé, ty han började söka efter något öfverallt i löpgravven, på sluttningarna och mellan skanskorgarna. Han letade ifrigt, men fann icke det han sökte. Till sist vågade han sig längre in i löpgravven, alltjemt hållande sig i skuggan. Nu kunde han tydligt höra människoröster; han stannade för att lyssna. Derunder fick han syn på något som kom hans hjerta att bulta nästan hörbart. Det var en gammal pistol af gröfsta kaliber, som låg på en grushög ett stycke framför honom. Men denna grushög låg inom belysningen af den eld, der förmodligen de män, han hörde tala, voro lägrade.

»Jag måste ha den der pistolen, då jag inte fick tag i någon vaktpost!» mumlade han. Han tittade försigtigt omkring hörnet och såg då omkring ett dussin soldater ligga eller sitta kring en uppgjord eld. I detta ögonblick nedslog en större kula i skansbetäckningen straxt ofvanför soldaterna; grus och spillror röko omkring och ett tjockt dammoln uppfyllde löpgravven. En af soldaterna blef svårt sårad, och under den förvirring som nu uppstod, rusade Erik fram till grushögen, grep pistolen och kastade sig tillbaka i skuggan igen. Ingen

hade observerat honom. Nu ilade han hastigt ut till löpgravens spets igen. Han ämnade just klättra upp för sluttningen, då han på nytt intogs af oro. Var pistolen laddad eller afskjuten? Han drog ut laddstocken hastigt och stack den i pipan — jo, skottet satt qvar. Han rätade på sig och mumlade: »Jag har lyckan med mig — Gudrun, Gudrun, jag skall snart uppsöka dig!» Några minuter derefter låg han gömd mellan två skanskorgar, derifrån han kunde öfverblicka ett långt stycke af löpgravven, utan att sjelf bli sedd.

Så förflöto ett par timmar. Kanonaden tilltog alltefter som skymningen gaf vika. Erik befann sig på den farligaste punkten, ty norrmännen rigtade naturligtvis en mördande eld mot löpgravvens längst framskjutna spets. Det rasslade och bullrade, susade och pep och luften var alldeles mätad af krutrök.

Plötsligt kände Erik en stickande smärta i ena benet; han hade blifvit sårad af en falkonetkula, som borrar sig igenom den skanskorg bakom hvilken han låg. Han bet ihop tänderna och gaf icke ett ljud ifrån sig, ty just nu fick han se tre högre officerare komma gående i löpgravven. De stannade vid ena sluttningen och vaxlade några ord, hvarpå de alla samtidigt vände sig åt det håll hvarifrån de kommit. Snart såg Erik ytterligare ett halft dussin officerare komma. En bland dessa, en hög gestalt, bar en slängkappa, knäppt vid halsen och vårdslöst fladdrande. Erik ryckte till; han hade aldrig sett Karl den tolfte, men han kände inom sig att det var han som var klädd i slängkappan;

han slukade honom med ögonen och han öfverfölls af en skälfnig, som dock snart gick öfver.

Kungen, ty det var verkligen han, kom rakt emot det ställe der Erik låg, men vände sig litet åt sidan och klättrade uppför slutningen med tillhjälp af en granpåk, som han upptagit från marken. Han stod nu ungefär tio steg från Erik; denne kunde således höra allt som sades.

»Nådigste herre! Här är icke ers majestäts plats; här regnar det kanonkulor, gevärskulor och kastkroppar, som icke ha mera vördnad för konungen, än för den ringaste knekt», yttrade en af officerarne, som stodo i en grupp nere i löpgrafven.

»Var icke rädd», svarade kungen.

»Jag fruktar icke för mig sjelf, allernådigste herre! Bröstvärnets skyddar mig; men för ers majestät, som begagnar det helt och hållet mot dess bestämmelser.»

»Gå och se efter ert manskap, Maigret! Och I öfrige, gån till hvar eder post. Jag stiger straxt ned igen.»

Officerarne lydde och aflägsnade sig nedåt löpgrafven.

Kungen stod nu ensam och blickade öfver till fästningen; han tycktes med ett visst nöje observera det oafbrutna och häftiga skjutandet, så väl från fästningen som från hans egna skansar längre nedåt löpgrafven. Han hade hela hufvudet ofvanför bröstvärnets och var fullt synlig i skenet från en ute på fältet liggande brinnande beckkrans.

Eriks drag hade under tiden antagit ett hemskt uttryck. Både obeslutsam fasa och hånande triumf

lyste i hans tindrande ögon. Nu gjorde kungen förberedelser för att stiga ned igen. Erik lyftade pistolen — han bleknade förfärligt — men skottet small — och kungen sjönk sakta ned mot bröstvärnet, under det handen gled ned till värgfästet och fötterna halkade undan.

Men äfven Erik låg orörlig; han hade förlorat medvetandet.

När han åter kom till sans, var det mörk natt; skjutningen hade alldeles upphört. Han visste till en början icke hvar han befann sig, men småningom återfick han minnet. En rysning genomlade honom och de första ord, som kommo öfver hans läppar, voro: »Gudrun! Gudrun!» Han låg ännu en lång stund liksom bedöfvad. Men slutligen gled han utför yttre sidan på bröstvärnet och satte sig i gång öfver fältet, bort emot den lilla skogshöjden, utan att på minsta sätt försöka dölja sig. Han blef dock osedd, eller åtminstone oantastad, och snart försvann han i mörkret mellan granarna.

---

En morgon, två dagar efter Karl den tolfte fall, öppnades förstugudörren på gamle Knutsens hus och gubben sjelf trädde ut på gården. Just då han skulle vika om hörnet, var han nära att stöta ihop med en blek, dammig och sönderrifven gestalt, i hvilken han med förvåning och ovilja igenkände den landsförvisade Erik.

»Olycklige!» utropade den gamle hotande, »vet du inte att evigt fängelse väntar dig, om du åter beträder Norges mark! Tala fort — hvad vill du?»

Erik drog djupt efter andan, rätade på sig och svarade långsamt:

»Jag kommer för att påminna dig om ditt löfte, far. Dina afskedsord till mig lydde: När du genom dina handlingar åter förvärfvat dig dina landsmäns aktning och förtroende, då skall du äfven vara oss af hjertat välkommen! Nåväl — det ögonblick har nu kommit, då jag kan träda fram för dig och säga: Jag har gjort det du bjöd mig göra — håll nu ditt löfte!»

»Hvad har du gjort, Erik?» frågade den gamle upprörd och betraktade honom förskräckt, nu först observerande hans förvildade utseende.

»Jag har räddat mitt fosterland!» svarade Erik. Men det fanns ingen stolthet i dessa ord; de ljödo tvärtom nästan smärtsamma.

»Räddat fosterlandet — tala, Erik — hvad har du gjort? För Guds skull, säg, hvad har händt? Så förfärligt förstörd du ser ut!» sade den gamle.

»Låt oss gå in», sade Erik, »jag måste få sätta mig — derinne skall jag säga dig allt!»

De båda männen gingo in i den gamles rum. Erik kastade sig ned på en stol och började sin berättelse. Han dolde ingenting för den gamle, icke ens de inre strider han utkämpat, innan han fattade sitt beslut.

Den gamle Knutsen hörde med spänd uppmärksamhet på Eriks ord; hans ansigte klarnade allt mera och när Erik slutat, steg han upp, gick fram till den unge mannen, grep hans båda händer och yttrade med af rörelse darrande stämma:

»Jag har misskänt dig, Erik — förlåt mig! Du

har utfört en stor gerning, för hvilken ditt fosterland skall bli tacksamt. — Ja, du har räddat fosterlandet och dermed också återvunnit ditt hem — vare du oss hjertligt välkommen, Erik!»

»Och Gudrun?» sade Erik med skälfvande läppar.

Den gamle log och gick tigande till dörren, som han öppnade. Derute i stugan stod Gudrun, men stel och blek som en bildstod. Den gamle märkte ej genast detta hennes tillstånd, utan vinkade åt henne att närma sig, under det han sade:

»Kom hit, Gudrun! Här ser du den som räddat ditt fosterland från att falla i fiendens händer. Må du bli hans första belöning. Ja, Gudrun, Erik har —».

»Jag har hört allt», afbröt Gudrun, »och — Gud vare oss båda nådig! — men jag kan icke räcka min hand åt — åt en — en — en lönnmördare!» Med dessa ord föll hon afsvimnad i den framspringande faderns armar.

Den gamle bar henne till soffan och sökte ångestfullt återkalla henne till lif, hvilket också lyckades efter stora ansträngningar. När han åter reste sig, var Erik försvunnen.

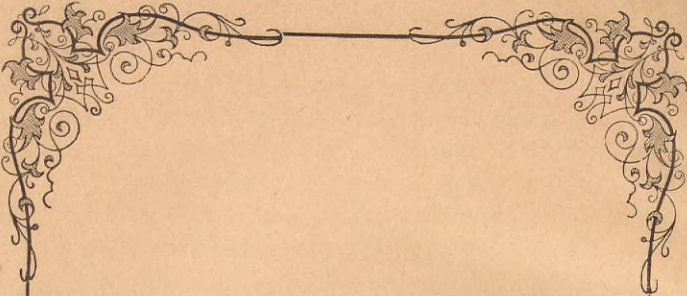
Gudrun vaknade till lif igen, men blott för att insjukna i en hetsig feber, som efter några veckor beredde henne ett efterlängtadt rum i grafven. Detta slag kunde den gamle icke motstå; från en rask och kraftfull åldring förvandlades han på några dagar till en maktlös och bruten gubbe, som i döden såg en välkommen förlossare.

Ingen utom gamle Knutsen och Gudrun hade sett Erik; han försvann spårlöst och hördes aldrig af sedermera.



1001851284





Från samma förlag har förut utkommit:

## Bondekungen.

Romantiserad skildring från Carl  
den IX:s tid

af

**J. O. Åberg.**

Pris: 50 öre.

---

Pris: 50 öre.

